

ПРОГРАММА ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА
Европейский инструмент в области демократии и прав человека

Проект «ОТКРЫТЫЕ СООБЩЕСТВА - ОТКРЫТЫЕ СМИ»

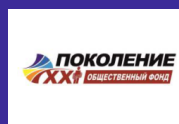
Материалы объединенного тренинга

«АЧЫК КООМЧУЛУК - АЧЫК ЖМК» долбоору

Бириктирилген тренингдин материалдары

Проект финансируется
Европейским Союзом

Данная публикация подготовлена при финансовой поддержке Европейского Союза. Содержание данной публикации является предметом ответственности проекта «Открытые Сообщества – Открытые СМИ» и не отражает точку зрения Европейского Союза, Фонда Миростроительства и УВКПЧ ООН.

Бул басылма Европа Биримдигинин каржылык жардамы менен даярдалган. Бул басылманын мазмуну «Ачык коомчулук – ачык ЖМК» долбоорунун жоопкерчилиги - жана Европа Биримдигинин, БУУнун тынчтык орнотуу Фонду жана Адам укуктары боюнча Жогорку Комиссар башкармалыгынын көз карашын чагылдырбайт.

КОНЦЕПЦИЯ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА

ЧТО ТАКОЕ ПРАВА ЧЕЛОВЕКА?

Права человека принадлежат каждому человеку уже в силу того, что он - человек. Права человека являются универсальными моральными правами фундаментального характера, которые принадлежат каждому лицу в его взаимоотношениях с государством.

Права человека - неотъемлемые права каждого человека, в независимости от его национальности, местожительства, пола, этнической принадлежности, цвета кожи, религии, языка или любых других признаков.

Все люди в равной степени располагают правами человека, исключая всякого рода дискриминацию.

Эти права взаимосвязаны, взаимозависимы и неделимы.

КОНЦЕПЦИЯ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА ОСНОВЫВАЕТСЯ НА ТРЕХ ПОЛОЖЕНИЯХ:

- первое - каждая власть ограничена;
- второе — каждый человек располагает своим автономным миром, вмешиваться в который не может никакая власть;
- третье - каждый человек, защищая свои права, может предъявлять свои требования государству.

Основные права и свободы человека **НЕОТЧУЖДАЕМЫ** и принадлежат каждому от рождения. Пока человек жив, он неразрывно связан со своими правами и свободами, они не должны быть никем и никаким образом отняты у него.

Права человека носят **ВСЕОБЩИЙ И УНИВЕРСАЛЬНЫЙ ХАРАКТЕР**. Всеобщность и универсальность прав человека имеет несколько измерений.

а. Все люди, без какой-либо дискриминации, имеют основные права и свободы. Международные стандарты и законодательство демократических правовых государств гарантируют равенство прав и свобод человека и гражданина независимо от пола, расы, национальности, языка, происхождения, имущественного и должностного положения, места жительства, отношения к религии, убеждений, принадлежности к общественным объединениям, а также других обстоятельств. Запрещаются любые формы ограничения прав граждан по признакам социальной, расовой, национальной, языковой или религиозной принадлежности. Мужчина и женщина имеют равные права и свободы и равные возможности для их реализации.

б. Все права и свободы универсальны с точки зрения их содержания.

Право на жизнь, равенство всех перед законом, право свободного передвижения, право на гражданство, право на свободу убеждений и т.д. - это общие права и свободы всех людей вне зависимости от общественного строя, политического режима, формы государственного устройства и формы правления, международного статуса страны, к которой принадлежит человек.

в. Всеобщность прав и свобод человека выражается и в территориальном аспекте. Везде, где бы ни находился человек, куда бы он ни переместился, в любом месте он обладает основными, естественными правами и свободами вне зависимости от того, является ли эта территория независимой, подопечной, самоуправляющейся или как-либо иначе ограниченной в своем суверенитете.

г. Проблема прав человека - всеобщая проблема. Вопросы, касающиеся прав человека, основных свобод, демократии и верховенства закона, носят международный характер, поскольку **соблюдение этих прав и свобод составляет одну из основ мирового порядка**. Обязательства, принятые государствами в области человеческого измерения в рамках ООН, ОБСЕ и других международных институтов, являются предметом непосредственного и законного интереса для всех государств-участников и **не относятся к числу исключительно внутренних дел соответствующего государства**.

Признание и соблюдение основных прав и свобод человека - основа безопасности, стабильности отношений, как в отдельных странах, так и во всем мире. То есть, **права человека — это основа мира**.

Человеческое достоинство

Вся философия прав человека основана на одной несомненной ценности. Эта ценность - **ДОСТОИНСТВО ЧЕЛОВЕКА**. Один из основоположников концепции прав человека французский просветитель Ж.-Ж. Руссо полагал, что достоинство заложено в самой сути человека. **«Отказаться от своей свободы — это значит отказаться от своего человеческого достоинства, от прав человека, даже от обязанностей... Такой отказ несовместим с человеческой природой».**

Достоинство человека — это источник его прав и свобод. В теории естественного права, в философии права действует своего рода презумпция достоинства человека. Гуманизм философии прав человека заключается в предположении, что все люди - члены одной человеческой семьи, они наделены разумом и совестью и должны поступать в отношении друг друга в духе братства, уважения прав и свобод другого человека.

Понятие «достоинство» универсально.

Если вас ударят, это нарушение вашего достоинства, если вас обругают, это нарушение вашего достоинства, если вас обманут, это тоже нарушение вашего достоинства. Достоинство - нечто внутреннее, не материальное в человеке, устремляющееся навстречу другому человеку (например, в любви, физической или платонической), миру, выражаемое в добрых поступках или нарушаемое в проявлениях агрессии или враждебности.

В преамбуле Всеобщей декларации прав человека достоинство признается, как качество присущее всем членам человеческой семьи без исключения. Это значит, что любой из нас наделен человеческим достоинством, и самый матерый преступник наделен им в той же мере, что и новорожденный младенец только лишь потому, что он рожден человеком. Достоинство человека как источник всех прав и свобод не всегда правильно понимается. Это связано с тем, что существует два вида достоинства: достоинство личное и достоинство человеческое.

Личное достоинство достигается благородным поведением, добрыми делами и утрачивается, когда мы совершаем подлость. С этой позиции, личное достоинство преступника перед нами будет гораздо ниже, чем достоинство честного человека.

Понятие же человеческого достоинства надидеологическое, надгосударственное, наднациональное, оно связано с самой сутью человека.

Люди отличаются друг от друга и понятие человеческого достоинства очень тесно связано с тем, что каждый из нас неповторим, что на протяжении всей истории не было и не будет точно такого же человека с теми же мыслями и с тем же опытом.

Когда же мы чаще всего сталкиваемся с нарушением нашего человеческого достоинства? Большая часть людей, которым был задан этот вопрос, ответила, что в том случае, когда им приходится обращаться в государственные учреждения. Кто из нас не сталкивался с грубостью чиновников? Ведь самый мелкий служащий может подчеркнуть, что мы ничто перед ним, т. к. он является представителем государства, представителем власти.

В государстве граждане не беззащитны, каждый человек может и должен предъявлять притязания. Предъявление притязаний основное условие осуществления прав и свобод человека. Суть всех правовых систем, которые гарантируют в Конституции все права и свободы, но не гарантируют механизмов и возможности предъявления притязаний к государству - в том, что они лишают нас возможности проявить человеческое достоинство, толкая нас на недостойное поведение. Человек без прав может просить, обращаться с жалобой, или умолять тех, от кого зависит его жизнь. Просьба, обращение с жалобой, мольба есть результат неравенства положения. Раб или слуга умоляет, свободный индивидуум требует. Требование - важный элемент человеческого достоинства.

Если, например, человеку за определенную работу полагается определенная сумма денег, то он не просит и не умоляет, а предъявляет притязания, работодатель должен ему ровно столько, сколько ему полагается. Человек, который не может предъявить свои притязания, в некотором смысле, лишен достоинства.

Человек, предъявляющий притязания, человек, который приходит и не просит, и не умоляет, а говорит: «Мне это полагается», - ведет себя достойно.

Равенство

- Равенство условий жизни
- Равенство возможностей
- Равенство законов и верховенство законов (запрет дискриминации)

Принцип запрещения дискриминации является основополагающей нормой международного права

Понятие равенства прав очень близко, но своему значению запрету дискриминации. А дискриминация - это любая, не имеющая рационального обоснования, построенная на основании физических, биологических или социальных признаков, дифференциация прав или правомочий. К примеру, нельзя считать дискриминирующим запрещение на вождение автомобиля слепым, так как такой запрет имеет рациональное обоснование.

Все должны быть равны перед законом и закон должен быть равен для всех.

Свобода

- Свобода в государстве
- Свобода от государства

Человеку разрешено все что не запрещено законом.

Представителю власти разрешено лишь то, что прямо предусмотрено законом.

СВОБОДЫ ЧЕЛОВЕКА - это сферы, области деятельности человека, в которые государство не должно вмешиваться. Оно только очерчивает с помощью правовых норм границы, правовое поле, в котором человек действует по своему выбору, по своему усмотрению. При этом *государство* не только само должно воздержаться от вмешательства в свободы конкретного человека, но и должно обеспечить защиту границ этих свобод от вторжения, вмешательства других лиц. Государство законодательно защищает правомерное поведение человека, но одновременно и ограничивает его выход за пределы своих свобод для защиты свобод других людей.

Свободы, иногда называемые негативными правами, это налагаемые на власть запреты вмешиваться в те или иные области нашей жизни. Например, свобода слова или свобода совести — это запрет вмешательства государственной власти в эти сферы

Основные понятие – Демократия

- **Суверенитет народа;**
- **Правительство формируется с согласия народа;**
- **Действует принцип большинства;**
- **Соблюдаются права меньшинств;**
- **Гарантируются основные права и свободы человека;**
- **Свободные и честные выборы;**
- **Равенство перед законом;**
- **Соблюдение правовых процедур;**
- **Конституционные ограничения в отношении правительства (власти);**
- **Социальный, экономический и политический плюрализм;**
- **Ценности толерантности, прагматизма, сотрудничества и компромисса.**

Часто, слово «демократия» является объектом недоразумений. Журналисты часто спрашивают о том, какой смысл заниматься правами человека, если «у нас уже есть демократия». Они отождествляют демократию с правлением большинства, а доказательством существования такого правления является, по их мнению, проведение честных, свободных

выборов. Действительно, сейчас в нашей стране правление большинства. Однако такое правление может быть неслыханно жестоким по отношению к отдельным людям и всякого рода меньшинствам, а иллюстрацию этого тезиса можно найти в истории. Возьмем хотя бы пример Сократа, приговоренного к смерти большинством; такой пример отнюдь не делает чести демократии Афин. Если мы попросим произвольно взятую группу людей выписать на листочке 10 или 20 признаков, характеризующих их, а также ситуацию, в которой они находятся, то окажется, что будут преобладать черты, характерные для меньшинства. Большинство же склонно забывать о проблемах меньшинства, а иногда даже относится к некоторым из них с враждебностью. Значит, неограниченное правление большинства является угрозой для отдельных лиц и групп. Поэтому в наших разговорах демократией мы будем считать ограниченное правление большинства. Правление это ограничено совокупностью прав и свобод, полагающихся отдельным людям, а большинство не имеет права нарушать эти права и свободы. Таким образом, права и свободы индивидуума ограничивают волю большинства. Принцип ограниченной власти часто и называется принципом конституционализма. В настоящее время он находит свое отражение в форме разделов в письменных конституциях. Это разделы, касающиеся прав и свобод человека. Они ограничивают, в частности, власть законодателя от принятия законодательных норм, нарушающих права и свободы человека.

Основные понятия. Правовое государство

- Назначение наказаний за правонарушения исключительно согласно опубликованным и четко определённым процедурам и нормам.
- Равенство перед законом, так, что все граждане получают одинаковую защиту в рамках закона, а нарушители правопорядка подлежат соразмерному наказанию, независимо от их политического, социального или экономического положения.
- Существование независимых, эффективных, беспристрастных и доступных для граждан судов, полиции и других правоохранительных органов.
- Выполнение функции нормативного регулирования действий государства отделённым от исполнительной власти законодательным органом.

Правовое государство – это государство, в котором существуют четкие, стабильные и всем известные правила игры между человеком и властью. Это государство, в котором гражданин с очень большой вероятностью может предусмотреть, какой будет реакция власти на его поведение, потому что в таком государстве верховенствует прозрачное и четкое право, а не самоволие должностных лиц или чиновников.

Правовое государство не всегда является демократическим, а демократическое – правовым. Однако с точки зрения прав человека, по настоящему правовым государством можно назвать лишь государство, в основе которого стоит незыблемость прав человека.

Классификация прав человека

Первое поколение прав человека – гражданские (личные) и политические права человека. К этой категории относятся те права, которые обеспечивают защиту личности от произвола государственной власти и создают возможности участия в политической жизни страны и процессах принятия политических решений.

Второе поколение прав человека – социальные, экономические и культурные права человека. Социальные, экономические и культурные права связаны с понятием достойных условий жизни, они определяют позитивные обязанности государства по созданию минимальных социальных условий, необходимых для удовлетворения базовых потребностей личности для физического и духовного развития и поддержки человеческого достоинства.

Третье поколение прав человека – коллективные права человека. Коллективные права человека формируют категорию прав, ключевой особенностью которых является то, что они могут быть реализованы как индивидуально, так и коллективно, то есть социальными группами, нациями, этническими группами. Как правило, реализация коллективных прав связана с принадлежностью человека какой-либо общности, поэтому эти права часто называют правами солидарности.

Виды прав человека и Обязательства государства

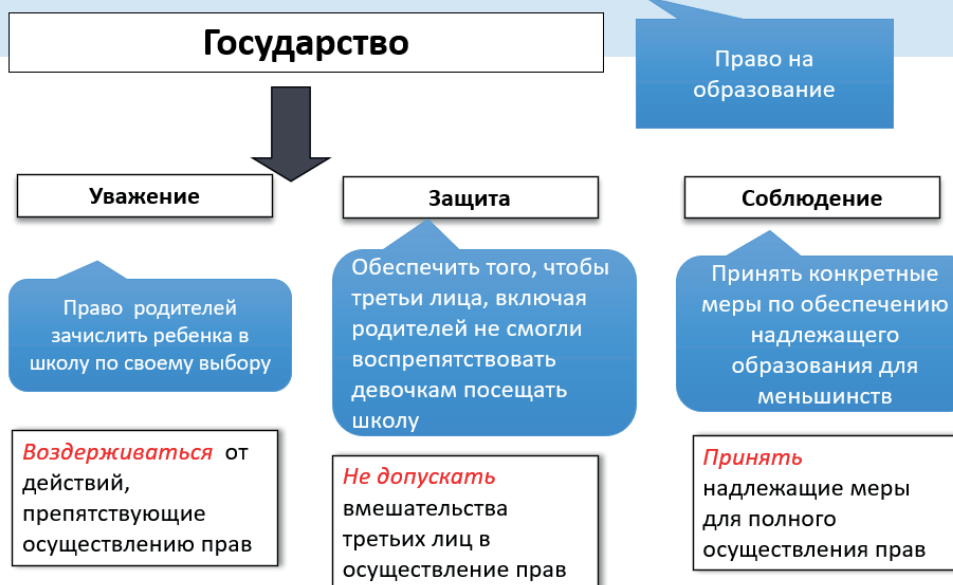
Права человека можно подразделить на материальные и процессуальные права

Материальные права в свою очередь можно условно подразделить на «Права» (Позитивные) и «Свободы» (Негативные)

Обязательства Государства в области прав человека:

- ☐ **Обеспечивать**
- ☐ **Соблюдать**
- ☐ **Защищать**

Примеры взаимоотношений Человек – Государство

Примеры взаимоотношений Человек – Государство

Ограничения прав человека

Большинство прав и свобод человека возможно ограничивать для определенных ценностей.

Всеобщая декларация прав человека (ст. 29):

«При осуществлении своих прав и свобод каждый человек должен подвергаться только таким ограничениям, какие установлены законом исключительно с целью **обеспечения должного признания и уважения прав и свобод других и удовлетворения справедливых требований морали, общественного порядка, общего благосостояния** в демократическом обществе

«Международный пакт о гражданских и политических правах» (ст. 12,18,19,21,22,25)

Упомянутые выше права не могут быть объектом никаких ограничений, кроме тех, которые предусмотрены законом, необходимы для **охраны государственной безопасности, общественного порядка, здоровья или нравственности населения или прав и свобод других** и совместимы с признаваемыми в настоящем Пакте другими правами.

Таким образом, право на защиту от пыток и право на свободу от рабства являются абсолютными и не подлежат ограничению ни при каких ситуациях.

Отступление от обязательств при чрезвычайном положении

Например, МПГПП признает, что **«во время чрезвычайного положения в государстве, при котором жизнь нации находится под угрозой и о наличии которого официально объявляется, участвующие в настоящем Пакте государства могут принимать меры в отступление от своих обязательств по настоящему Пакту...»** (пункт 1 статьи 4).

- При наличии действительно чрезвычайного положения
- Носить временный характер
- Быть необходимыми и соразмерными
- Соответствовать другим обязательствам по международному праву прав человека и международному гуманитарному праву

- При недопустимости нарушения процессуальных гарантий.

МППП (пункт 2 статьи 4) ясно предписывает, что *никакие отступления не могут быть сделаны в отношении:*

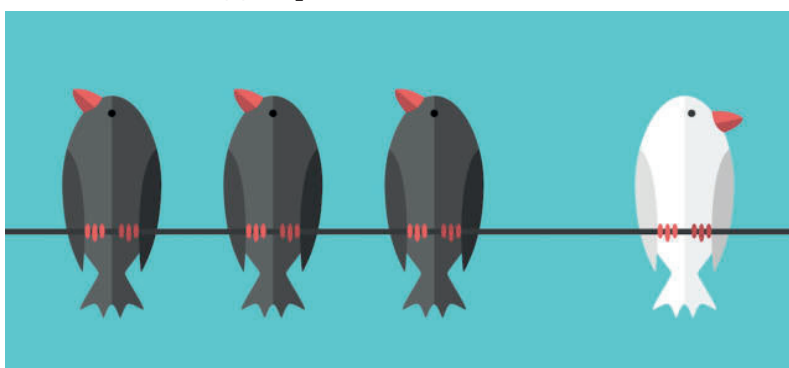
- права на жизнь,
- запрещения пыток или жестокого, бесчеловечного и унижающего достоинство наказания, а также медицинских или научных опытов без свободного согласия,
- запрещения рабства, работорговли и содержания в подневольном состоянии,
- запрещения лишения свободы вследствие неспособности выполнить какое-либо договорное обязательство,
- принципа законности в области уголовного законодательства, означающем, что уголовная ответственность и наказание должны определяться ясными и четкими положениями законодательства, которое действовало и применялось в момент совершения деяния или упущения, за исключением случаев, когда принятое позже законодательство установило более легкое наказание,
- признание правосубъектности каждого человека,
- свободы мысли,
- совести и религии.

РАВЕНСТВО И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ В МЕЖДУНАРОДНОМ ПРАВЕ

Цель:

- Ознакомиться с понятием дискриминации и формами дискриминации;
- Определить группы, которые могут быть особенно уязвимым с точки зрения дискриминационного обращения;
- Понять причины дискриминации;
- Объяснить, какие предусмотренные законом шаги, меры или действия должны быть предприняты в целях защиты понятия равенства перед законом и соблюдения принципа недискриминации.
- Конечная цель - привлечь внимание к многообразным аспектам существующей проблемы неравноправного и дискриминационного обращения с людьми и тем самым обеспечить их базовыми правовыми рамками, необходимыми для их дальнейшей работы на национальном уровне.

Дискриминация – это... ?

Определение дискриминации

Любое различие, исключение, ограничение или предпочтение, которое основано на признаках расы, цвета кожи, пола, языка, религии, политических или иных убеждений, национального или социального происхождения, имущественного положения, рождения или иного обстоятельства и

которое имеет целью или следствием уничтожение или умаление признания, использования или осуществления всеми лицами, на равных началах, всех прав и свобод.

Дискриминация также предполагает подстрекательство к дискриминации и преследованиям.

Дискриминация...

- Формальная – отсутствие запрета дискриминации, наличие дискриминационных положений в правовых нормах
- По существу – на практике даже при наличии антидискриминационных положений в нормах права, различное отношение по запрещенным основаниям может присутствовать.
- Формальная равенство и равенство по существу

Конституция КР

Статья 16 (2)

Никто не может подвергаться дискриминации по признаку пола, расы, языка, инвалидности, этнической принадлежности, вероисповедания, возраста, политических или иных убеждений, образования, происхождения, имущественного или иного положения, а также других обстоятельств.

Не являются дискриминацией специальные меры, установленные законом и направленные на обеспечение равных возможностей для различных социальных групп в соответствии с международными обязательствами.

ФОРМЫ ДИСКРИМИНАЦИИ

- Прямая – менее благосклонное или ущемляющее права отношение к лицу в связи с его принадлежностью к группе
- Дискриминация по ассоциации – когда человек ассоциируется с группой или есть связь с этой группой
- Дискриминация по восприятию – когда человек воспринимается как будто человек принадлежит к группе/или имеет признаки, по которым дискриминируют ту или иную группу.
- Косвенная – закон, обычай, правило, требование или условие, на первый взгляд нейтральные, на деле оказывают несоразмерно отрицательное воздействие на отдельных лиц или группы лиц.
- Нейтральная критерия
- Множественная – пересекающиеся формы дискриминации: например, дискриминация по признаку пола + дискриминация по этническому признаку
- Домогательство – человек подвергается нежелательному действию, в результате задевается достоинство человека

Защищенные основания

Международный пакт о гражданских и политических правах (1976)

Статья 26

«[...] признаку, как-то расы, цвета кожи, пола, языка, религии, политических или иных убеждений, национального или социального происхождения, имущественного положения, рождения или иного обстоятельства»

Международная конвенция о защите прав всех трудящихся-мигрантов и членов их семей (1990)

Статья 1

«по признаку пола, расы, цвета кожи, языка, религии или убеждений, политических или иных взглядов, национального, этнического или социального происхождения, гражданства, возраста, экономического, имущественного, семейного и сословного положения или по любому другому признаку.»

Неотъемлемые элементы дискриминации

Ущемление прав;

Недопустимые признаки, по которым осуществляется дискриминация;

Отсутствие разумных и объективных оснований для такого обращения.

Ущемление прав не обязательно означает неравное обращение — бывают обстоятельства, когда равное обращение или неспособность принять во внимание существенные в данной ситуации различия могут фактически привести к неравенству и дискриминации.

Если ущемление прав преследует законную цель (такую как защита здоровья или безопасности общества в целом) и соразмерно этой цели, то дискриминация отсутствует.

Справедливость?

Механизмы защиты от дискриминации

Воздействие на причины дискриминации: борьба со стигматизацией и предрассудками, формирование уважения к разнообразию и ценности разнообразия; формирование понимания в обществе того, что есть стигматизация и дискриминация

Выравнивание возможностей – специальные меры: квоты, предоставление пространства для обсуждения проблем, и иная поддержка уязвимых групп

Регистрация инцидентов на почве ненависти, различных дискриминационных проявлений

Защита жертвы дискриминации: предотвращение виктимизации, умаления значимости произошедшего, предоставление возможности обсуждения проблем открыто

Предоставление гарантий равенства как формально, так и по существу: законы и процедуры ориентированные на равноправие, любая дифференциация в реализации прав должна быть рационально обоснована и минимальна.

Расследование и преследование преступлений, связанных с дискриминацией. Исключение проблемы безнаказанности.

Восстановление прав жертвы дискриминации.

Слайд для обсуждения! В каких ситуациях присутствует дискриминация?

- Врач лечит одного пациента с большим вниманием, по сравнению с остальными, так как получил неофициальную плату от соответствующего пациента
- Беременная ВИЧ-положительная женщина была принята в больницу для проведения кесарева сечения на 38 неделе беременности вне очереди и раньше других женщин, записанных на кесарево сечение для предотвращения передачи ВИЧ от матери ребенку.
- Три человека из группы не смогли принять участие в обсуждении социально-значимой проблемы, потому что большинство группы проводило обсуждение на языке, который был им неизвестен, в то время как все в группе владели языком доступным каждому.
- Человека уволили из-за личного конфликта с начальником.
- Установление минимальных квот для женщин в определенных органах власти или политических партиях, так как было замечено, что количество женщин в органах власти и политических партиях значительно меньше, чем мужчин
- Сотрудник получает заработную плату меньше, чем его коллега, по причине пожилого возраста, несмотря на то, что выполняет такую же работу
- Один из банков не позволяет открывать банковские карты для клиентов со слабым зрением, объясняя это тем, что данные клиенты не смогут самостоятельно пользоваться ею в банкомате.
- В гимназии на уроке трудового воспитания девочек и мальчиков разделяют на две группы по половому признаку, они выполняют задания, которые характерны для их гендерных ролей, например, девочек учат вязать и готовить еду, а мальчиков заниматься выпиливанием лобзиком по дереву и обрабатывать металл
- Женщина, 30 лет, участвовала в конкурсе на замещение вакантной должности в одном из банков. На собеседовании ей задали вопрос о семейном положении и о том, планирует ли она заводить детей. Она не была принята на работу. Позже она узнала, что банк заключил трудовой контракт с мужчиной моложе нее, у которого опыт работы меньше
- Людям с ограниченными возможностями передвижения не позволяют войти на стадион, где проходит футбольный матч.
- В компании установлены различные зарплаты для различных должностей, принимая во внимание ответственность и профессиональные качества, необходимые для каждой должности
- В поликлинике отсутствует пандус при входе, адаптированная дверь и туалет для лиц с ограниченными возможностями здоровья
- Молодой человек в возрасте до 18 лет, выполняя работу посудомойки, получает оплату ниже, чем другие сотрудники кафе, выполняющие аналогичную работу
- В общественном транспорте нет возможности разместить инвалидную коляску, поэтому водитель не допускает лиц с ограниченными возможностями здоровья в транспортное средство

- При конкурсном отборе кандидатов работодатель систематически отказывает молодым замужним женщинам в приеме на работу, опасаясь, что они скоро могут уйти в декретный отпуск
- Выдвижение условия быть женского пола при приеме на работу человека, совершающего личный досмотр женщин в аэропорту

Почему проблему дискриминации сложно признать?

Сложность признания проблемы дискриминации связана с тем, что большинство людей не сталкиваются с дискриминацией, испытываемой представителями меньших по численности или более уязвимых групп, и не переживают серьезные последствия такой дискриминации; естественный процесс категоризации (возникновения стереотипов): в каждой социальной группе, включая этносы и нации, религиозные и иные группы, люди приходят к согласию о том, какими чертами обладает та или иная группа и разделяют эмоции в отношении своей и иных групп.

Когда стереотипы не подвергаются сомнению, при отсутствии критического мышления возникают предубеждения.

Когда предубеждения становятся социальной нормой, то появляется стигма

Факторы влияющие на формирование убеждений

- 1) Личный опыт, включая опыт отношений в семье, распределения социальных ролей, опыт социального взаимодействия вне семьи;
- 2) Образование, которое вносит коррективы в наше восприятие, заставляет нас переосмысливать опыт, усвоенный в семье;
- 3) Национальная культура и менталитет, которые также влияют на формирование наших убеждений и нашего образа действий;
- 4) Информационное пространство, которое формируется средствами массовой информации;
- 5) Экономическое положение, включая и экономическое благополучие определенной личности, семьи и экономическую ситуацию конкретного общества.

Стереотипы

Стереотип – это распространенное убеждение или мнение в отношении отдельной группы людей. Основная задача стереотипов – упростить реальность.

Как правило, стереотипы основаны либо на определенном личном опыте, или на тех впечатлениях, которые мы приобрели во время нашего детства, общаясь со взрослыми дома, в школе или через средства массовой информации, и которые затем распространяются на всех людей, с которыми такие стереотипы могут быть связаны.

Когда есть достаточно информации об отдельном лице или о конкретной ситуации, то мы можем избавиться от наших стереотипов.

Примеры

Стереотипы могут формироваться как в позитивном, так в негативном, или нейтральном ключе:

- Девочки носят юбки и платья; они плаксы, но аккуратные;
- Мальчики любят играть с машинами; они драчуны, но быстро бегают;
- Пожилые люди – мудрые, но слабые и медленно ходят;
- Люди в белых халатах – врачи.
- Моряки – сильные и смелые и в тельняшках.

Предубеждения или предрассудки

Предрассудок – это негативное стереотипное суждение, которое мы выносим в отношении какого-либо лица или других людей, при этом по-настоящему их не зная.

Предрассудки работают как экран, через который мы воспринимаем любой аспект реальности, искажают наше восприятие реальности: мы будем перерабатывать информацию, которая подтверждает наши предрассудки, и не будем замечать или будем «забывать» любое, что им противоречит.

Примеры

Предрассудки очень трудно преодолеть; если им противоречат факты, то мы скорее будем отрицать факты, чем преодолеем предрассудки.

- Работники ГАИ – коррумпированные;
- Женщины – меркантильные;
- Пожилые люди – не желают учиться новому;
- Молодые люди – безответственные и некомпетентные.

Стигма

Стигма – античный социальный феномен, буквально клеймо, сделанное каленым железом. Означало социальную изоляцию, дискредитацию. Цель клейма – распространить негативное сообщение о представителях группы.

Стигма и предубеждение существуют на различных уровнях:

- предубеждения – на личностном уровне;
- стигма - в структуре и отношениях общества, относится не к тому, что люди делают, а к тому, кто они есть.

Социальный контроль превращается в стигматизацию, когда отличающие характеристики, влияющие на репутацию и идентичность, присваиваются всей группе. Нет разделения между клеймом и личностью, возможность реабилитации отсутствует – просто изменение поведения или предоставление информации не сможет изменить стигму.

Виды стигмы

- Стигма связанная с отличиями тела, ограничениями физических возможностей;
- Стигма связанная с особенностями, о которых известно из записей и, в некоторых

случаях, из поведения, например, о психиатрическом заболевании, тюремном заключении, алкоголизме, статусе безработного, гомосексуальности, и иных характеристик, о которых можно узнать.

Стигма – «племенного характера», передаваемая через поколения, охватывающая всех членов семьи – к ней относятся, как правило, раса, этничность, пол, религия.

Последствия дискриминации

Экономические последствия

- Снижение дохода, низкая производительность

Социо-политические последствия

- Неурегулированные конфликты, столкновения групп, разобщенность в обществе, эскалация насилия, неэффективные политические решения

Последствия для физического и психического здоровья

- Посттравматическое стрессовое расстройство
- Усиливает тревогу, способствует депрессиям
- Влияет на социальную адаптацию

САМ СЕБЕ ПРЕСС-СЕКРЕТАРЬ: РЕКОМЕНДАЦИИ, КОТОРЫЕ ПОЗВОЛЯТ ПОВЫСИТЬ ЭФФЕКТИВНОСТЬ РАБОТЫ СО СМИ

Тагжана Айдаралиева

Начальник отдела по связям с общественностью ОАО Электрические станции. Образование высшее первое юридическое, второе менеджмент в государственном управлении. В энергоотрасли с 2003 года. До работы в пресс-службе возглавляла юридический отдел Министерства энергетики, промышленности и топливных ресурсов Кыргызской Республики.

Подготовка внешнего вида для интервью.

Термин

Интервью - разновидность разговора, беседы между двумя и более людьми, при которой интервьюер задаёт вопросы своим собеседникам и получает от них ответы. В некоторых случаях это происходит под запись или в прямом эфире.

Как правило, руководители участвуют в программах информационных, аналитических, социальных и т.д. Тематика таких программ не предполагает яркого внешнего вида.

На сегодняшний день важно внимательно подбирать одежду не только для ТВ интервью, но и для радио, т.к. на многих студиях есть он-лайн камера трансляции эфира и на сайте радио и соц. сетях. Зрители Вас не только слышат, но и видят.

Подготовить свой внешний вид к интервью несложно - достаточно соблюдать нижеуказанные рекомендации. Все они направлены на то, чтобы Ваше интервью достигло своей цели – донести информацию до общества, не отвлекая внимание зрителя от сути интервью.

ТВ камера не любит тканей в крапинку и полоску, так как мелкий рисунок создает на экране т.н. эффект дрожания.

Не надевайте в эфир полностью белое, полностью чёрное, красное (оранжевое) и любые неоновые цвета. Белое на экране «светится» и занимает почти всё внимание зрителя, чёрный, напротив, поглощает всё освещение и может испортить тон лица спикера, красный и любой сверх яркого цвет рябит в камере и очень отвлекает зрителя. **Самый безопасный цвет на экране телевизора — это синий.** Но лучше заранее узнать какой будет фон — если фон будет синий, то синее лучше не надевать.

Яркий галстук или шарфик освежит лицо, не особо отвлекая на себя внимание. Даже если вам сперва это покажется слишком смелым в обыденной жизни, в программе новостей – будет в самый раз. Но помните, **яркий акцент должен быть один.**

Совет женщинам - **не надевайте крупные висячие серьги** — они отвлекают внимание от вас. **Снимите все украшения, которые двигаются, звенят, переливаются на свету** или могут помешать вам без помех пользоваться микрофоном. Лучшая длина юбки — на ладонь (или даже две ладони) ниже колена.

Мужчины должны следить, чтобы их носки были достаточно длинными и темными — если человек сядет в кресло и положит ногу на ногу, границ носков не должно быть видно. Руки должны быть закрыты, **нельзя одевать на эфир рубашку с короткими рукавами**. Даже если Вы видели таких выступающих, Вы не должны ориентироваться на не самые удачные образы. Галстуки - без пестрых рисунков. Полностью черные галстуки хороши для соборезнований и траура. Ярко-красные, желтые и белых галстуки слишком сильно «конкурируют» с лицом за внимание зрителя и часто выглядят нелепо в ситуации серьезного разговора или обсуждения. Хотя обувь часто и не видна при съемке на ТВ, лучше предусмотреть вариант того, если Вас попросят выйти на середину студии к ведущему или начнут (уже после интервью) снимать, так называемые «перебивочные планы», когда ваши ноги будут видны...

Традиционные цвета (серый, темно-синий) воспринимается хорошо, спокойно и позволяет зрителю больше концентрироваться на ваших словах, а не на вашей одежде.

Подготовка помещения для интервью.

Не всегда интервью проходят в специальных студиях, зачастую СМИ приезжает к интервьюеру. Итак, если это:

- рабочий кабинет.

Предупредите вахту/охрану, что к Вам придут представители СМИ. Если это режимный стратегический объект, попросите журналистов не забыть взять с собой паспорта, во избежание недоразумений на входе в ваше предприятие/объект. Обратите внимание на то, что попадет в поле зрения журналистов по пути в Ваш кабинет. Предупредите Вашу секретаршу/помощника, чтобы никто не беспокоил Вас на все время пребывания журналистов.

Уберите со стола **все лишнее**, рабочий беспорядок будет понятен немногим. Обратите внимание на то, что у Вас в данный момент на экране компьютера. Уберите различные сувениры, фотографии, которые Вы бы не хотели увидеть крупным планом на ТВ экране.

Для операторов важно хорошее освещение, позаботьтесь о том, чтобы все освещение работало, дальнейшую регулировку света в помещении осуществит сам оператор.

На время интервью переведите Ваш сотовый телефон **в беззвучный режим**. Если есть возможность, лучше перевести стационарные телефоны на беззвучный режим тоже, либо максимально уменьшить звук. Если в Вашем здании идет ремонт, попросите строителей заранее сделать перерыв на время интервью, звук перфоратора или иной другой строительный звук здорово будет мешать.

Если съемка Вашего интервью идет в помещении, где есть другие люди, предупредите их, попросите воздержаться от телефонных и иных разговоров, непроизводительной деятельности и лишнего передвижения по помещению.

И кстати, после интервью, не забудьте перевести все ваши телефоны из беззвучного режима в обычный

- актов зал или другое помещение.

Также, следует предупредить охрану/вахту о визите СМИ. На всем пути следования к актовому залу или иному месту проведения мероприятия следует развесить указатели направления, с пометкой «Для СМИ», так чтобы это можно было легко увидеть и найти. Ваше здание хорошо знаете только вы.

Образец:

Круглый стол «Чистая вода – здоровая жизнь»

В помещении должно быть достаточно светло. Если запланировано размещение выступающих в президиуме на сцене, то перед каждым выступающим должен быть куверт с крупно напечатанным Ф.И.О. и должностью. Оставьте достаточно места для ТВ операторов перед президиумом и сидящими рядами. Операторы должны иметь возможность свободно передвигаться по помещению, вместе с камерой и штативом, если Вы хотите, что мероприятие отсняли интересно и в полном объеме. Обеспечьте их электрическим розетками, удлинителями. Оставьте места для журналистов. Проверьте свою аппаратуру.

- вне помещения/поле/иное открытое пространство.

Позаботьтесь о том, как доедет/уедет СМИ. Заранее договоритесь о месте сбора. Предоставьте СМИ лучшие места в транспорте. Избегайте совмещения в транспорте СМИ и других лиц. Заранее проработайте маршрут, программу – раздайте это журналистам. Если Вы хотите, чтобы Ваши действия попали в хороший кадр, следите за тем, чтобы операторы и журналисты успевали за Вашими передвижениями и действиями, не бегайте по полю/объекту. Приехав на место колонной автотранспорта, дождитесь, когда приедет машина с журналистами, им также нужно время на установку и настройку аппаратуры.

Если предусмотрено передвижение вместе со СМИ по производственному объекту, обязательно обеспечьте их средствами безопасности (каска, резиновые сапоги и проч.). На них распространяются все правила техники безопасности при нахождении на производственном объекте. Проведите краткий инструктаж. Лучше, если есть возможность огородить весь маршрут следования лентой. Имейте ввиду, в поисках эксклюзивного кадра, журналисты и операторы могут не следовать заданному маршруту. Позаботьтесь о нескольких сопровождающих.

Пресс-релиз

Термин

Пресс-релиз - сообщение для прессы; информационное сообщение, содержащее в себе новость об организации, выпустившей пресс-релиз, изложение её позиции по какому-либо вопросу и передаваемое для публикации в СМИ.

Пресс-релиз подразумевает стандартную структуру, которой следует придерживаться. Он состоит из:

- заголовка (часто с подзаголовком)
- первого абзаца, где содержится самая важная информация
- основной части, где рассказываются подробности, излагаются дополнительные факты
- контактной информации
- справки о компании

Журналисты ежедневно получают десятки, а иногда и сотни пресс-релизов, и читать их все от начала и до конца готовы немногие. Первое, что прочитывается – это заголовок, и, если он интересен, то будет прочитан первый абзац. Поэтому для пресс-релиза необходим яркий, но при этом информативный заголовок, а ключевые сведения должны содержаться в первом абзаце. Первый абзац отвечает на пять вопросов: кто, что сделал, где, когда, почему. Когда вы собираетесь написать пресс-релиз, обязательно помните об этом правиле пяти вопросов.

Еще одно правило - откровенно хвалебных фраз в пресс-релизе стоит избегать. Помните, что, собираясь написать пресс-релиз, вы готовите не рекламное, а новостное сообщение,

тогда как изобилие слов вроде «лучший», «уникальный» и т.п. превращает текст в рекламу. Пресс-релиз, который больше похож на рекламу, не только не заинтересует журналиста – он вызовет у него негативную реакцию, и ваша же новость сработает против вас. Поэтому, как бы вам ни хотелось расхвалить свою продукцию в тексте, придерживайтесь новостного формата и сообщайте в первую очередь факты.

Не перегружайте пресс-релиз обилием официальной информации, графиками, таблицами, наименованиями и номерами нормативных актов. Все это все равно не будет опубликовано. У каждого гос органа есть сайт. В конце пресс-релиза можно написать

«Более подробную информацию, вы можете узнать по ссылке www.vashsait.kg».

И вот уже на вашем сайте можете дать волю цифрам, статистическим данным, исследованиям хоть на десяти страницах.

В любом новостном сюжете есть шаблон – привести мнение трех персонажей. Одна сторона, другая сторона и эксперт. Так вот, если Вы в конце пресс-релиза укажете номера экспертов по этому вопросу, то во-первых, получите в СМИ то мнение, какое планировали, во-вторых, облегчите задачу журналисту по поиску эксперта.

Также, важно помочь найти местного жителя, допустим, для репортажа об улучшении снабжения питьевой водой.

Важно! Разделяйте свое и не свое поле

Если ваш инфоповод и пресс-релиз затрагивает также деятельность другого гос органа, обязательно проработайте этот вопрос совместно.

Если ваш инфоповод и пресс-релиз включает в себя визиты первых лиц государства, обязательно проработайте этот вопрос с соответствующими Отделами информационной политики.

Пример хорошего пресс-релиза.

Заголовок В Кыргызстане стартует программа по бесплатной проверке зрения.

Подзаголовок Принять участие в ней могут жители городов Кыргызстана в возрасте от 6 лет. По словам организаторов, глобальной миссией проекта является повышение качества жизни кыргызстанцев. Программа направлена на привлечение внимания к проблеме здоровья глаз и предупреждения их заболеваний.

Первый абзац – самое важное. Социальная программа по бесплатной проверке зрения стартовала при поддержке **кто?** Министерства здравоохранения КР и Фонда Ыйман. Экспресс-диагностику проводят на современном оборудовании. Занимает процедура всего десять минут. Пройдя диагностику, горожане смогут понять, как они видят, требуется ли им коррекция зрения и не пора ли задуматься об очках.

Основная часть, детали. Процедура включает в себя проверку остроты зрения при рассмотрении предметов на разных расстояниях, а также компьютерное обследование на авторефрактометре. Оборудование нового поколения позволяет не только диагностировать близорукость или дальнозоркость, но и выявить астигматизм. По словам специалистов, нередко пациенты могут даже не задаваться вопросом о том, нужны ли им очки. Поэтому своевременная проверка зрения в буквальном смысле способна «открыть глаза» на возможную проблему.

Для кого? К участию в проекте приглашаются как взрослые, так и дети от 6 лет. По мнению специалистов, проверять зрение малышам требуется чаще, чем взрослым.

Где? Когда? Пройти бесплатную экспресс-проверку зрения можно во всех кабинетах окулистов городских поликлиник. Программа стартует с 01 июня и продлится до 01 августа 2019 г.

Контакты Подробнее узнать о программе диагностики зрения можно по телефону горячей линии: +996 312 103-103.

Прикрепленное фото.

Современный контроль зрения.

Этот же релиз в неудачном варианте.

Во исполнение распоряжения Правительства № 103/4 от 25 января 2018 года «Об улучшении качества оказываемых услуг населению Кыргызской Республики» Министерство здравоохранения Кыргызской Республики под руководством министра Жакшыбаева Жакшыбая ряд мер по профилактике болезней органов зрения.

В рамках общегосударственной стратегической программы «Ден-соолук», разработанной на 2018-2022 годы, раздел V, п. 14.4 «Качество оказываемых услуг», где указано, что каждый гражданин Кыргызской Республики имеет право на качественное оказание медицинских услуг, в том числе услуг обследования для всех категорий населения.

Согласно данным Национального статистического комитета, число лиц, имеющих различные проблемы со зрением увеличивается с каждым годом и на начало 2019 года составляет более 24,7 % от общего числа зарегистрированных в государственных поликлиниках. Из них 10,2% составляют болезни органов зрения, которые не позволяют вести полноценный образ жизни.

Межведомственная группа представляет оценочные данные материального ущерба от ухудшения зрения работоспособного слоя населения, которые рассчитываются на основании данных исследований, проведенных, согласно ежегодному плану мероприятий МЗ КР, с использованием поправочных коэффициентов. Благодаря данной работе значительно сократилась разница между данными МЗ КР и НСК. Кроме того, в Кыргызстане проводится последовательная работа по конфиденциальному разбору случаев потери зрения на рабочих местах.

В преддверии кампании по проверке зрения, был финализирован отчет, специально разработанный для МЗ Фондом Ыйман.

План мероприятий по проверке зрения у населения подписан в трехстороннем порядке и подлежит исполнению, после процедуры введения в Общереспубликанский План по предупреждению заболеваний на 2019 год. На данное мероприятие из государственного бюджета выделено 5,32 млн.сом.

Основной целью мероприятия является рассмотрение Министерством здравоохранения вопроса интеграции государственно-частного партнерства в области ранней диагностики заболеваний органов зрения, чтобы ключевые лица, принимающие решения в государственных медицинских учреждениях могли осуществлять прогнозирование потребностей в лекарственных средствах при планировании бюджета объекта МЗ КР на следующий год. Собранная статистическая информация будет способствовать контролю получения и распределения медикаментов по социально-значимым заболеваниям.

Министерство здравоохранения КР планирует в дальнейшем распространение данной программы по оздоровлению зрения во всех медицинских учреждениях Кыргызской Республики и в пунктах первичной медико-санитарной помощи на областном и районных уровнях.

Прикрепленное фото.

Фото 1. Трехстороннее подписание Плана обследования зрения населения КР.

Фото 2. График зависимости роста уровня заболеваний органов зрения и проведения профилактики со стороны государственных органов системы здравоохранения.

Техника речи при подготовке к интервью

*«Кто много стреляет, еще не стрелок,
кто много говорит, еще не оратор»
(Конфуций)*

Ваши первые слова так же важны, как и ваш внешний вид. Эти две составляющие моментально формируют оценку о человеке, и это мнение уже останется навсегда.

Работая над техниками речи важно помнить.

Каждый раз, перед тем как приступить к выполнению речевых упражнений, сделайте несколько физических упражнений. Это обязательное условие. Если вы бывали за кулисами в театре, то наверняка видели, что многие артисты и певцы расхаживают по коридорам перед выходом на сцену. Они не просто вспоминают слова своей роли; таким образом, они способствуют лучшему кровообращению. Иногда они даже делают небольшие физические упражнения, что-то вроде зарядки. Это способствует прогреванию мышц, расслаблению предплечий, плеч и шеи – всех тех мышц, которые опосредованно связаны с голосом.

Зарядку можете делать самую обыкновенную. Например:

1. наклоны головы в стороны: вправо, влево, вперед, назад; круговое вращение головой;
2. шейно-плечевой отдел: махи рук в стороны; поочередная смена рук: одна рука идет вверх, другая вниз

3. повороты корпуса тела вправо и влево; наклоны корпуса тела в стороны. Круговые движения бедрами поочередно то в одну, то в другую сторону.

Физические упражнения способствуют не только разогреву мышцы, но и снятию любого физического и эмоционального зажима.

Спокойный голос исходит только из спокойного тела. Напряженное тело приводит в напряжение голосовые связки, повышает тон голоса, нарушает резонанс и снижает слышимость.

Какая речь лучше, быстрая или медленная? Ни та, ни другая; хороша только естественная, обычная скорость произношения, то есть такая, которая соответствует содержанию речи, и естественное напряжение голоса.

Тема предстоящего разговора вам известна? Не ждите, пока журналист задаст вопрос — готовьте ответы заранее. Убедитесь, что владеете темой и можете привести несколько ярких примеров в поддержку своих аргументов. Убедитесь, что свободно подбираете слова на том языке, на котором планируете говорить

Весь секрет успеха публичного выступления состоит в том, чтобы говорить с людьми, а не выступать перед ними!

Тренируйтесь

Советую начинающим проводить “аутотренинг” перед зеркалом. Попросите кого-то из близких задать вам несколько вопросов и записать ответы на камеру телефона. Вы можете заметить, что глотаете слова, постоянно добавляете “эээ...” или регулярно дергаете левое ухо.

4. Приходите на эфир заранее

Если гость эфира опаздывает и влетает в студию за минуту до эфира, ему сложнее настроиться: мысли путаются, а то, с чем гость пришел, нередко “выветривается” из головы.

Если вы впервые на этой телестудии, придите заранее. Попросите гостевого редактора провести вам небольшую экскурсию, показать камеры и, если возможно, познакомить с журналистом, который будет вести интервью. Это позволит вам успокоиться и настроиться.

5. Готовность “5 минут”

За 5 минут до эфира советую выпить теплой воды: из-за волнения может пересохнуть горло.

Вот что вы должны выяснить перед эфиром:

- Какова продолжительность (хронометраж) эфира;
- Сколько вопросов планирует задать журналист (не обижайтесь, если журналист только обозначит темы, не показывая список вопросов — это его право);
- Куда вы должны смотреть, когда отвечаете (скорей всего, вас попросят смотреть не в камеру, а на журналиста);
- Можно ли показать зрителям распечатки с графиками или другие предметы, которые вы принесли с собой (спросите об этом режиссера — он подскажет, как правильно продемонстрировать “реквизит”);
- Как понять, когда можно выйти из студии после интервью (обычно, когда вас поблагодарили за участие в программе, не нужно мгновенно бросаться к выходу — дождитесь, когда вам дадут сигнал).

6. Берите волнение под контроль

Если вы решились прийти в прямой эфир, знайте: как только вы начнете говорить, напряжение уйдет, и все будет хорошо.

Дышите глубоко.

7. Держите руки на виду

Начинающие спикеры часто не знают, куда девать руки. Вот вам подсказка: ваши руки должно быть видно зрителю, это вызывает доверие.

СИДЯ: ни в коем случае не прячьте руки под столом — это выглядит неуверенно и подозрительно.

СТОЯ: не “пришивайте” ладони к бокам.

Если в студии есть стол или трибуна — идеально. Вам есть куда положить руки и получить дополнительную опору.

8. Не бойтесь жестиковать

Руки, зажатые в замок или в кулаки, почти не двигающиеся во время разговора — типичный признак неопытного спикера. Жесты должны быть свободными и открытыми. Это лучше получается у женщин: от природы они более органично-эмоциональны.

Советую и мужчинам: открывайте ладони, будьте живыми! Это придает убедительности вашим аргументам. Но не перестарайтесь: когда жестом подкреплено каждое слово, это раздражает и отвлекает аудиторию.

9. Заботьтесь об интересах зрителя

Иногда смотришь на спикера — скажем, бизнесмена, который страстно рассказывает об успехах и прибылях своего предприятия, о выходе на биржу и о налоговиках, которые не возвращают НДС — и не понимаешь: к кому он обращается?

Выступая на телевидении, всегда думайте о своей аудитории. В основном зрители — это люди среднего и старшего возраста, со средним или неполным высшим образованием и небольшим доходом. Фьючерсы, EBITDA и деривативы — термины, более уместные для интервью в специализированном печатном издании.

Если вы хотите, чтобы вас поняла телевизионная аудитория, говорите простыми предложениями, избегайте узкопрофессионального сленга. “Дебет с кредитом” — переведите в плоскость рабочих мест и уплаченных в бюджет налогов, которые пойдут на выплату пенсий.

Есть известный совет для успешного общения: сосредотачивайтесь НЕ на собственных интересах, а на интересах собеседника. Здесь то же самое: увидите в объективе камеры своего зрителя с его потребностями и не забывайте о них в течение всего выступления.

10. Будьте позитивными

Нам всем хватает негатива, не добавляйте его своими высказываниями и эмоциями. Если хотите запомниться зрителю как обаятельный спикер, откажитесь от стиля “все пропало”. В любой ситуации можно найти позитив.

И напоследок: даже если журналист “достаёт” вас неудобными вопросами или перебивает, не теряйте чувство юмора. Помните: ваша агрессия, направленная на “назойливого” журналиста, транслируется зрителям.

PR по любви или как обеспечить свое присутствие в СМИ не имея большого, а то и никакого бюджета.

- Ньюсджекинг: инфоповоды на основе чужих новостей

Среди пиарщиков становится все более популярной методика создания инфоповода, известная как **ньюсджекинг** (в переводе — новостное пиратство). Смысл в следующем — для того чтобы создать инфоповод, вам нужно найти какое-то яркое событие и привязать к нему свою новость.

Мониторьте ежедневно новости, актуальные тренды, следите за инфлюенсерами и конкурентами. Ориентируйтесь на свою целевую аудиторию, изучите, что эти люди лайкают, комментируют и чаще всего репостят. Некоторые инфоповоды возникают в буквальном смысле из воздуха, но есть и более предсказуемые варианты, к которым можно приурочить свою новость: праздники, общественные события, премьеры, начало того или иного сезона.

- Используйте для размещения информации бесплатные площадки. Их сейчас большое количество. каналы в телеграмм, группы в воцап, инстаграмм, ютуб, тематические группы, государственные СМИ. Составьте свой собственный список и размещайте там информацию.

- Исследования, опросы, прогнозы: инфоповод на основе собственной аналитики

Исследования, опросы, прогнозы, подборки фактов всегда будут пользоваться спросом у читателей. Создавая инфоповод на базе аналитики, главное помнить о том, что информация не может быть поверхностной, приблизительной или недостоверной. Не уверены в цифрах — лучше откажитесь от обнародования информации.

Исследовать можно, что угодно, если только, конечно, вы сможете в это «что угодно» встроить ваш бренд.

Используйте в качестве инфоповода также прогнозы. У вашей компании ведь есть экспертиза в определенной тематике — ну так и поделитесь ею. Например, вы работаете на финансовом рынке. Попросите вашего руководителя дать прогноз по поводу котировок валюты или акций. Такой инфоповод будет особенно актуальным в кризисные времена, или если в данный момент на вашем рынке происходят какие-то катаклизмы.

- Коллаборация: совместные инфоповоды

Хороший инфоповод можно получить, создав продукт или проект в партнерстве с другой компанией.

Если вы делаете стратегическое партнерство с большой компанией, нужно понимать, что им тоже хочется светиться. Например, я прихожу в издание и говорю, что мы запустили международную олимпиаду по английскому языку — это одна новость. А когда „Супертелеком“ запустил международную олимпиаду при партнерстве Укмушсервис — это уже совершенно другая история.

Уже на старте этой олимпиады мы получим больше 100 публикаций.

- Дни рождений объектов, филиалов, круглые юбилейные даты, профессиональные праздники – все это отличный повод появиться в СМИ. Например, найдите в коллективе интересную профессию и женщину с необычной судьбой в преддверии праздника 8 Марта – журналисты сами к вам приедут.

Вместо заключения

Итак, PR – это игра. У вас есть конечная цель и множество инструментов. Тут нет ничего невозможного – ограничения создаете только вы сами. Как вы достигнете результата, насколько красиво разыграете партию, зависит только от вас. У нас нет формул, как у экономистов, нет четких законов и обязательств, нет единых регламентов. Достигать одних и тех же результатов можно разными путями – и все они будут правильными.

АДАМ УКУКТАРЫ КОНЦЕПЦИЯСЫ

Адам укуктары деген эмне

Адам укуктары адам болуп төрөлгөндөн улам ар бир адамга таандык. Адам укуктары - бул мамлекет менен болгон мамилесинде ар бир адамга таандык болгон фундаменталдуу мүнөздөгү универсалдуу моралдык укуктар.

Адам укуктары - жарандыгына, жашаган жерине, жынысына, улутуна, расасына, туткан динине, сүлөгөн тилине жана башка мүнөздөмөлөрүнө карабастан, ар бир адамдын ажырагыс укуктары.

Ар бир адам, эч кандай дискриминациясыз, адам укуктарына бирдей деңгээлде укуктуу. Бул укуктар бири-бирине байланыштуу, бири-бирине көз каранды жана бөлүнгүс.

Адам укуктарынын концепциясы үч принципте негизделген:

- биринчиден - ар бир бийлик чектелген;
- экинчиден - ар бир адамдын өзүнүн автономдуу дүйнөсү бар, ага эч кандай бийлик кийлигише албайт;
- үчүнчүдөн - ар бир адам өзүнүн укугун коргош үчүн, мамлекеттик бийликке өзүнүн талаптарын коё алат.

Адамдын негизги укуктары жана эркиндиктери **АЖЫРАГЫС** жана ар бир адамга төрөлгөндөн баштап таандык. Адам тирүү кезинде, анын укугу жана эркиндиги менен ажырагыс байланышта, аны эч ким жана эч кандай жол менен тартып албашы керек.

Адам укуктары жалпы адамзаттык жана универсалдуу мүнөзгө ээ. Адам укуктарынын жалпы адамзаттык жана универсалдуу мүнөздүгү бир нече өлчөмгө ээ.

а. Ар бир адам, эч кандай дискриминациясыз, негизги укуктарга жана эркиндиктерге ээ. Эл аралык стандарттар жана демократиялык укуктук мамлекеттердин мыйзамдары, жынысына, расасына, улутуна, тилине, тегине, мүлктүк жана ырасмий абалына, жашаган жерине, туткан динине, ынанымдарына, коомдук бирикмелерге мүчөлүгүнө, жана башка жагдайларга карабастан, адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндиктеринин теңдигин кепилдейт. Социалдык, расалык, улуттук, сүлөгөн тилине же диний таандыктыгына байланыштуу жарандардын укуктарын чектөөнүн кандай болбосун түрүнө тыюу салынат. Аял менен эркек бирдей, тең укуктарга жана эркиндиктерге ээ, жана аларды жүзөгө ашыруу үчүн бирдей мүмкүнчүлүктөргө ээ.

б. Бардык укуктар жана эркиндиктер мазмуну боюнча универсалдуу.

Жашоо укугу, мыйзам алдында баарынын теңдиги, эркин жүрүү укугу, жарандык алуу укугу, көз-караш эркиндиги ж.б. – бул, адам таандык болгон өлкөнүн коомдук түзүлүшүнө, саясий режимине, мамлекеттин түзүлүшүнө жана башкаруу формасына, эл аралык статусуна карабастан, ар бир адамдын жалпы укуктары жана эркиндиктери.

в. Адамдын укуктары менен эркиндиктеринин жалпы адамзаттыгы аймактык аспектке дагы чагылдырылган. Ар бир адам, кайсы жерде болбосун, кайсы жерде жүрбөсүн, ал аймак көзкарандысыз же көзкаранды, өзүн-өзү башкарбоочу же анын эгемендүүлүгүндө башкача жол менен чектелгендигине карабастан, кайсы өлкөдө болбосун, негизги, табигый укуктары менен эркиндиктерине ээ.

г) Адам укуктарынын көйгөйү - бул жалпы адамзаттык көйгөй. Адам укуктары, негизги эркиндиктер, демократия жана мыйзамдын үстөмдүгүнө байланыштуу маселелер эл аралык мүнөзгө ээ, анткени бул укуктар менен эркиндиктерди сактоо - дүйнөлүк тартиптин негиздеринин бири болуп саналат. БУУнун, ЕККУнун жана башка эл аралык институттардын алкагындагы адамзаттык чен-өлчөм жаатындагы мамлекеттер тарабынан алынган милдеттенмелер бардык катышуучу мамлекеттер үчүн түз жана мыйзамдуу кызыкчылыктын негизи болуп саналат жана тиешелүү мамлекеттин ички ишине гана тиештүү эмес.

Адамдын негизги укуктары менен эркиндиктерин таануу жана камсыздоо айрым өлкөлөрдө жана бүткүл дүйнө жүзүндө коопсуздуктун, эл аралык мамилелердин туруктуулугунун негизи болуп саналат. Башкача айтканда, адам укуктары тынчтыктын негизи.

Адам укуктарынын булактары Адамдын нарк-касиетти

Адам укуктарынын философиясы талашсыз бир баалуулукка негизделген. Бул баалуулук - **АДАМДЫК нарк-касиетти**. Адам укуктары түшүнүгүнүн негиздөөчүлөрүнүн бири, француз окумуштуусу Ж.-Ж. Руссо адамдын нарк-касиетти адамзатка мүнөздүү деп эсептеген. **«Эркиндигиңен баш тартуу - бул адамдык нарк-касиеттинен, адамдык укугундан, ал тургай атүгүл жоопкерчиликтеринден баш тартуу дегенди билдирет ... Мындай баш тартуу адам табиятына туура келбейт».**

Адамдын нарк-касиетти - анын укуктарынын жана эркиндиктеринин булагы. Табигый укук теориясында, укук философиясында адамдын нарк-касиеттин презумпциясы өзгөчө мааниге ээ. Адам укуктары философиясынын гуманизми бардык адамдар бир үй-бүлөнүн мүчөлөрү, аларда акыл жана абийир бар жана бири-бирине бир туугандык, башка адамдын укуктары менен эркиндиктерин урматтоо рухунда иш-аракет кылуу керек, деген божомолдо жатат.

«Адамдын нарк-касиетти» түшүнүгү универсалдуу.

Эгер сизге бирөө кол көтөрсө, анда бул сиздин нарк-касиеттиңизге шек келтирүү, сизди сөгүп урушса, бул сиздин нарк-касиеттиңизге шек келтирүү, сизди бирөө алдап кетсе, бул сиздин нарк-касиеттиңизди бузуу болуп саналат.

Адам укуктарынын жалпы декларациясынын преамбуласында адамдын нарк-касиетти адамзаттын бардык мүчөлөрүнө мүнөздүү сапат катары таанылат. Демек, биздин ар бирибизге адамдык нарк-касиетти берилген, ошондуктан кылмышкер болсо дагы, адам болуп төрөлгөндүктөн, анын нарк-касиетти жаңы төрөлгөн ымыркайдын нарк-касиетти менен бир. Адамдын нарк-касиетти бардык укуктар менен эркиндиктердин булагы катары ар дайым туура түшүнүлө бербейт. Бул нарк-касиетти эки мааниси бар экендигине байланыштуу: жеке кадыр-барк (аброй) жана адамдык нарк-касиетти.

Жеке кадыр-барк асыл жүрүм-турум, жакшы иш-аракеттерден улам пайда болот жана жаман ишке барганда жоголот. Бул позициядан караганда, кылмышкердин жеке кадыр-баркы биз үчүн чынчыл адамдын кадыр-баркынан кыйла төмөн болот.

Адамдын нарк-касиетти деген идеологиядан жогору, улуттуктан жогору, улуттан жогору турат, ал адамдын түпкү маңызы менен байланыштуу.

Адамдар бири-биринен айырмаланышат, ошондуктан адамдык нарк-касиетти түшүнүгү **ар бирибиздин уникалдуу экендигибизге, тарыхта бирдей ой жүгүрткөн жана бирдей тажрыйбага ээ болгон адам болгон эмес жана боло бербейт** дегенди билдирет.

Адамдык нарк-касиеттибиздин тебеленишине биз качан көп туш болобуз? Бул суроону берген адамдардын көпчүлүгү мамлекеттик органдарга кайрылуу учурунда туш болобуз, деп жооп беришкен. Арабызда ким чиновниктердин орой мамилесине туш болгон жок? Кантсе да, эң кичинекей кызматкер биз анын алдында эч ким эместикибизди баса белгилей алат, анткени ал мамлекеттин өкүлү, бийликтин өкүлү, өзүнү жөнөкөй адамдардан жогору деп ойдо болот.

Бирок, мамлекетте жарандар үчүн коргоо механизмдери бар, ар бир адам талап койгону укугу бар, ал укугун пайдалууну жолун билиш керек. Талап коюу - адамдын укуктары менен эркиндиктерин жүзөгө ашыруунун негизги шарты. Укуксуз, көз каранды адам аны көз каранды кылган адамдардан жалбарып, тизе бугуп суранышы мүмкүн. Жалынуу, тизе бугуп сурануу теңсиздикти билдирет. Кул тизе бугуп жалынат, эркин адам талап кылат. Талап кылуу - бул адамдын нарк-касиеттин маанилүү элементи.

Эгер, мисалы, бир адам бир жумуш аткарган үчүн белгилүү бир суммадагы акча алууга укуктуу болсо, анда ал тизе бугуп жалынбайт, же кайыр сурабайт, тескерисинче, талап коет, иш берүүчү болсо ага канча болсо, акысын төлөгөнгө карыздар. Талап коё албаган адам кандайдыр бир мааниде кадыр-барктан куру калган адам.

Талап кылган, тизе бугуп жалынбаган адам: «Бул менин укугум» деп айткан адам, - өзүн кадыр-барктуу алып жүрөт.

Теңдик

- Жашоо шарттарынын теңдиги
- Мүмкүнчүлүктөрдүн теңдиги

- Мыйзамдын теңдиги жана мыйзамдуулук (дискриминацияга тыюу салуу)

Дискриминацияга жол бербөө, тыюу салуу принциби - эл аралык укуктун негизги эрежеси болуп саналат.

Укуктардын теңдиги деген түшүнүгү өзүнүн мааниси боюнча дискриминацияга тыюу салуу принцибине абдан жакын. Ал эми дискриминация - бул физикалык, биологиялык же социалдык өзгөчөлүктөрдүн негизинде курулган, укуктардын же ыйгарым укуктардын акылга сыярлык негизделбеген ар кандай дифференциациясы. Мисалы, көзү азиздер үчүн унаа башкарууга тыюу салууну дискриминация деп кароого болбойт, анткени мындай тыюу акылга сыярлык негизге ээ.

Мыйзам алдында бардыгы бирдей тең жана мыйзам баарына бирдей тең болушу керек – бул теңдиктин принциби.

Эркиндик

- Мамлекеттеги эркиндик
- Мамлекеттен эркиндик

Адамга мыйзам тарабынан тыюу салынбаган нерселердин баарына уруксат берилет. Бийликтин өкүлүнө мыйзамда түздөн-түз каралган нерсеге гана жол берилет.

АДАМДЫН ЭРКИНДИКТЕРИ - бул мамлекеттин кийлигишүүнө тыюу салынган адамдын жашоо-турмуш чөйрөлөрү. Ал укуктук ченемдердин жардамы менен адам өзүнүн каалоосу боюнча жашоо-турмушун чек араларынын, укуктук талаасын гана аныктайт. Ошол эле учурда, мамлекет өзү гана бир адамдын эркиндигине кийлигишүүдөн алыс болушу керек, ошондой эле бул эркиндиктердин чектерин башка адамдардын басып киришинен жана кийлигишүүсүнөн коргоону камсыз кылышы керек. Мамлекет мыйзамдуу түрдө адамдын мыйзамдуу жүрүм-турумун коргойт, бирок ошол эле учурда башка адамдардын эркиндигин коргоо үчүн анын эркиндигинен чыгып кетишин чектейт.

Айрым учурларда эркиндиктер негативдүү укуктар деп аталат - ал биздин жашообуздун айрым чөйрөлөрүнө бийликтин кийлигишүүсүнө тыюу салгандыгын билдирет. Маселен, сөз эркиндиги же абийир эркиндиги - бул тармактарга өкмөттүн кийлигишүүсүнө тыюу салынат.

Негизги түшүнүктөр - демократия

- Элдин эгемендүүлүгү;
- Өкмөт элдин макулдугу менен түзүлөт;
- Көпчүлүк принциби колдонулат;
- Азчылыктардын укуктарын камсыздалат;
- Адамдын негизги укуктары жана эркиндиктери кепилденет;
- Эркин жана акыйкат шайлоо;
- Мыйзам алдындагы теңдүүлүк;
- Мыйзамдуу жол-жоболордун аткарылышы;
- Өкмөткө (бийликке) карата конституциялык чектөөлөр;
- Социалдык, экономикалык жана саясий плюрализм;
- Толеранттуулуктун, прагматизмдин, кызматташуунун жана компромисстин баалуулуктары.

Көпчүлүк учурда «демократия» деген сөз түшүнбөстүктүн предмети болуп калат. Журналисттер, эгерде «бизде демократия бар болсо», адам укуктары менен алектенүүнүн эмне кереги бар деп сурашат. Алар демократияны көпчүлүк башкарууга теңешет жана мындай эреженин бар экендигинин далили, алардын ою боюнча, таза, эркин шайлоо өткөрүү. Чындыгында эле, азыр биздин өлкө көпчүлүктүн башкаруусунда. Бирок, мындай эрежеде кээ бир адамдарга жана ар кандай түрдөгү азчылыктарга карата катаал мамиле жасалышы мүмкүн. Бул тезистин мисалын тарыхтан табууга болот. Мисалы, көпчүлүк тарабынан өлүм жазасына өкүм кылынган Сократты алалы: Мындай мисал байыркы Афинанын демократиясына шек келтирет.

Эгерде, кокустан тандалып алынган топтон кагазга аларды мүнөздөгөн 10 же 20 мүнөздөмөлөрдү, ошондой эле алар кандай кырдаалга туш болгонун жазып коюусун сурасак, анда алардын арасында азчылыкка мүнөздүү өзгөчөлүктөр басымдуулук кылат экен. Көпчүлүк азчылыктын көйгөйлөрүн унутуп, кээде айрымдарына кастык менен мамиле кылышат. Демек, көпчүлүктүн чектелбеген бийлиги кээбир адамдарга жана адамдардын топторуна коркунуч туудурат. Ошондуктан, баарлашуубузда биз көпчүлүктүн чектелген бийлигин демократия деп эсептейбиз. Көпчүлүктүн бийлиги айрым адамдарга таандуу укуктар менен эркиндиктердин жыйындысы менен чектелген жана көпчүлүктүн бул укуктар менен эркиндиктерди бузууга укугу жок. Демек, адамдын укугу жана эркиндиги көпчүлүктүн бийлигин чектетет. Чектелген бийлик принциби көбүнчө конституционализм принциби деп аталат. Учурда ал мамлекеттердин конституцияларынын главалар түрүндө чагылдырылган. Булар адамдын укуктары жана эркиндиктери менен байланышкан бөлүмдөр. Алар, атап айтканда, мыйзам чыгаруучунун бийлигин адамдын укуктары менен эркиндиктерин бузган мыйзам ченемдерин кабыл алуудан чектейт. Аткаруучу бийликти болсо, ал мыйзамдарды аткарылышын кээпилдеп, адам укуктары менен эркиндиктерини бузганы жол бербейт, тыю салат.

Укуктук мамлекет жөнүндө - негизги түшүнүк

- Кылмыш кылган адамды жазалоо бир гана жарыяланган мыйзамдын жана аныкталган жобонун эрежелерине ылайык жүзөгө ашат.
 - Мыйзам алдындагы теңдик, ошондуктан бардык жарандар мыйзам чегинде бирдей коргоого ээ болушат, ал эми укук бузган адам анын саясий көз карашына, социалдык жана экономикалык абалына карабастан, кылган кылмышына өлчөмдөш жазаланышат.
 - Мамлекетте көзкарандысыз, натыйжалуу, калыс жарандарга жеткиликтүү соттордун, милициянын жана башка укук коргоо органдарынын болушу.
 - Аткаруу бийлигинен бөлөк, мамлекеттин иш-аракеттерин укуктук-ченемдик жөнгө салуу функциясын аткаруучу мыйзам чыгаруу органынын болуусу.
- Укуктук мамлекет – бул адам менен бийликтин ортосундагы укуктук мамилелердин так, туруктуу жана баарына белгилүү эрежелери жана шарттары аныкталган мамлекет. Бул мамлекетте жаран өзүнүн кайсы бир жүрүм-туруму үчүн, бийликтин реакциясы кандай болорун алдын-ала көрө алган мамлекет, анткени, мындай мамлекетте жарандардын укуктары ачык жана так жогорку денгээлде аныкталган мыйзам өкүм сүрөт, ошол эле кезде кызмат адамдарынын же чиновниктердин ээнбаштыгына жол берилбейт. Укуктук мамлекет ар дайым эле демократиялык боло бербейт, ал эми демократиялык мамлекет укуктук мамлекет боло алат. Бирок, адам укуктарынын көз карашынан алганда, чыныгы укуктук мамлекетт деп адам укуктарынын кол тийбестигине негизделген мамлекети атоого болот.

Адам укуктарынын классификациясы

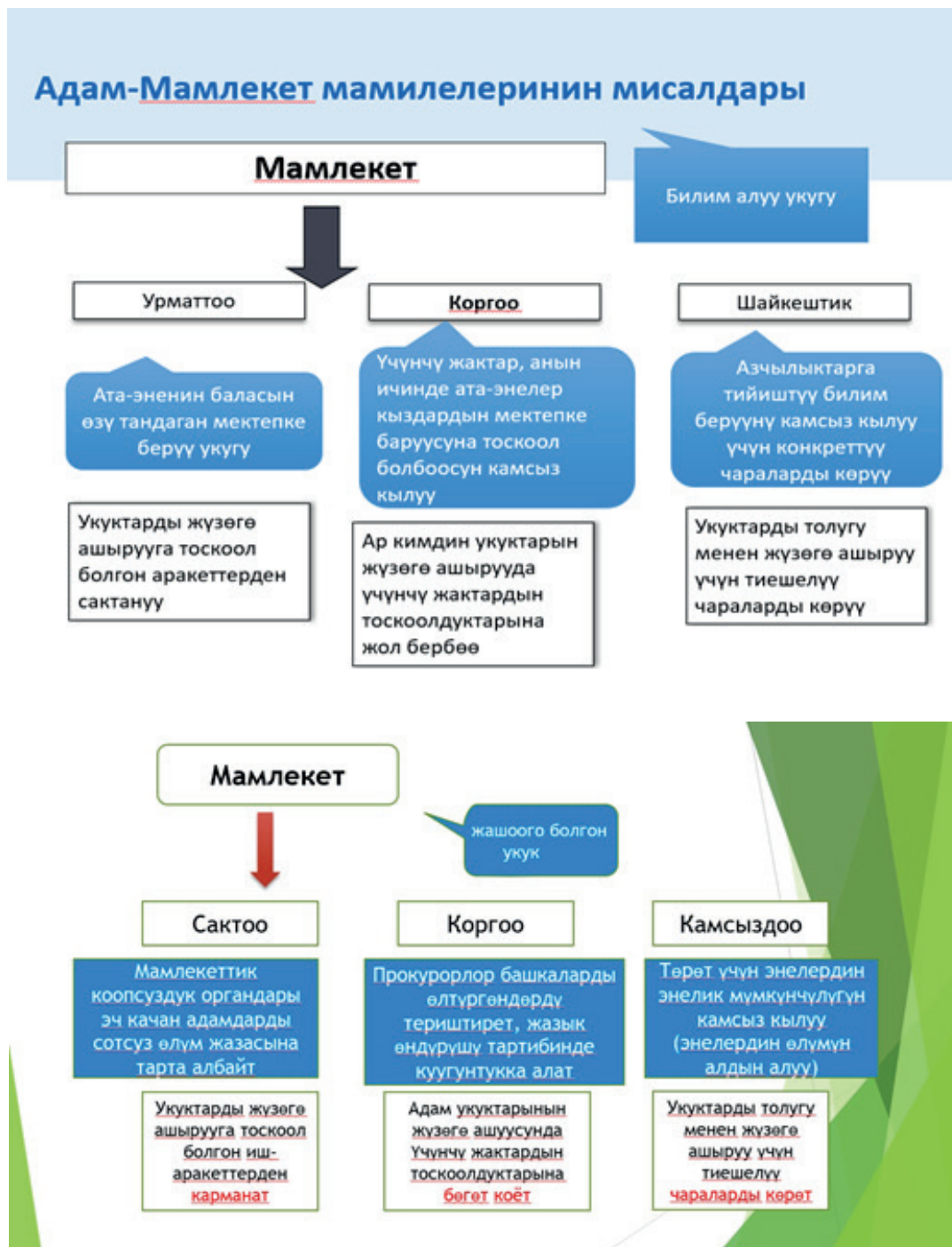
Биринчи муундагы адам укуктары - жарандык (жеке) жана саясий адам укуктары. Бул категорияга инсандын мамлекеттик бийликтин ээнбаштыгынан корголушун камсыз кылган жана өлкөнүн саясий турмушуна жана саясий чечимдерди кабыл алуу процесстерине катышуу мүмкүнчүлүгүн түзгөн укуктар кирет. Экинчи муундагы адам укуктары - социалдык, экономикалык жана маданий адам укуктары. Социалдык, экономикалык жана маданий укуктар татыктуу жашоо шарттары концепциясы менен байланышкан, алар адамдын физикалык жана руханий өнүгүүсү жана адамдын нарк-касиеттин колдоо үчүн негизги муктаждыктарын канааттандыруу үчүн зарыл болгон минималдуу социалдык шарттарды түзүү боюнча мамлекеттин позитивдүү милдеттенмелерин аныктайт. Үчүнчү муундагы адам укуктары - бул жамааттык адам укуктары. Жамааттык адам укуктары укуктардын категориясын түзөт, анын негизги өзгөчөлүгү ал укуктарды жеке жана жалпы жамааттык түрдө, башкача айтканда, социалдык топтор, улуттар, этностор тарабынан жүзөгө ашырылат. Эреже боюнча, жамааттык укуктарды ишке ашыруу адамдын кайсы бир жамаатка таандык болушу менен байланыштуу, ошондуктан бул укуктар көп учурда тилектештик укуктары деп да аталат.

Адам укуктарынын түрлөрү жана мамлекеттин милдеттери

Адам укуктарын материалдык жана процессуалдык укуктарга бөлүүгө болот. Материалдык укуктар өз кезегинде шарттуу түрдө «Укуктар» (Позитивдүү) жана «Эркиндиктер» (Терс/негативдүү) деп бөлүнөт.

Адам укуктары жаатындагы мамлекеттик милдеттенмелер:

- камсыз кылуу
- аткарылышы
- коргоо

Адам укуктары

- Ар тараптуу жана ажырагыс
- Адамга төрөлгөндөн эле мүнөздүү
Универсалдуу кепилденген (корголгон)

- **Өз ара көз каранды жана ажырагыс**

Жарандык, маданий, экономикалык, саясий жана социалдык

Бирдей колдонулат жана басмырланбайт

- Адамдын баалуулуктарын коргойт
Эркиндик, теңдик, нарк-касиетти
- **Адамда укуктары, ал эми мамлекетте милдеттери бар**

Адам укуктарынын чектелиши

Адамдын көпчүлүк укуктары менен эркиндиктери белгилүү баалуулуктар үчүн чектелиши мүмкүн.

Адам укуктарынын жалпы декларациясы (29-берене):

«Өз укуктары менен эркиндиктерин иш жүзүнө ашырууда ар бир адам эң оболу башкалардын укуктары менен эркиндиктерин тийиштүү түрдө таанууну жана урматтоону камсыз кылуу жана демократиялык коомдо адеп-ахлактын, коомдук тартиптин жана жалпы бакубаттыктын акыйкат талаптарын канааттандыруу үчүн мыйзам тарабынан белгиленген чектөөлөргө гана дуушарланууга тийиш»

Жарандык жана саясий укуктар жөнүндө Эл аралык пакт (ст. 12,18,19,21,22,25)

Жогоруда көрсөтүлгөн укуктар мыйзамдарда каралган учурларда гана мамлекеттик коопсуздукту, коомдук тартипти, калктын ден-соолугун же адеп-ахлактуулугун, укуктары менен эркиндиктерин коргоо үчүн зарыл болгон учурларда гана чектелиши мүмкүн. Жогоруда белгиленген укуктар мыйзам тарабынан каралып, мамлекеттик коопсуздук, коомдук тартип, ден-соолук, калктын адеп-ахлагы же, башкалардын укугу менен эркиндиги үчүн зарыл болгон, ошондой эле ушул Пактта каралган башка эрежелер менен шайкеш келбегендерден тышкары эч кандай чектөөлөрдүн объектиси боло албайт.

Ошентип, кыйноолорго кабылбоо укугу жана кулчулукка кабылбоо укугу абсолюттук жана эч кандай шартта чектөөгө жатпайт.

Өзгөчө абал учурунда катышуучу мамлекеттердин милдеттерди аткаруудан баш тартуу укугу

Мисалы, Жарандык жана саясий укуктар жөнүндө эл аралык пактыда төмөндөгүчө белгиленген, «Өлкөдөгү өзгөчө абал учурунда, улуттун өмүрү коркунуч алдында турса жана ал тууралуу ырасмий түрдө жарыяланса, ушул Пактка катышкан мамлекеттер Пактка ылайык өз милдеттемелеринен четтөө боюнча чараларды кабыл ала алат...» (пункт 1 4-берене).

- Чындыгында өзгөчө абал орун алса
- Чектөө убактылуу белгилүү мөөнөткө
- Зарыл жана өлчөмдөш болуусу
- Башка Эл аралык адам укуктарынын жана эл аралык гуманитардык укуктардын милдеттенмелерге шайкеш болуусу
- процесстик кепилдиктердин бузулушуна жол берилбесе.

Жарандык жана саясий укуктар жөнүндө эл аралык пактында (пункт 2 статьи 4) так белгиленип, анда Бул абал 6, 7, 8 (1-2 пункт), 11, 15, 16 жана 18-статьялардан баш тартууга негиз боло албайт:

- Жашоого болгон укук,
- Эч ким кыйноолорго, же аёсуз, адамгерчиликсиз же анын ар-намысын басмырлоочу мамилеге жана жазага кириптер кылынбашы керек,
- Кыйноого же ырайымсыз, адамгерчиликсиз, нарк-касиетти басынткан жазага, ошондой эле эркин макулдугу жок медициналык жана илимий тажрыйба өткөрүүгө тыюу салууну,
- кулчулукка, кулчулукка сатууга жана эркиндигин чектеген абалда кармоого тыюу салуу
- келишимдик милдеттенмени аткарбагандыгына байланыштуу эркиндигинен ажыратууга тыюу салынат.
- кылмыш-жаза чөйрөсүндөгү мыйзамдуулук принциби, башкача айтканда, жазык жоопкерчилиги жана жаза белгилөө кылмыштуу аракетке жана аракетсиздике карата ошол учурда колдонулган ачык жана так мыйзамдар менен аныкталууга тийиш, бирок, кийин кабыл алынган мыйзамдарда жеңилірээк жаза белгиленгенсе бул ага кирбейт
- ар бир адамдын укукка жөндөмдүүлүгүн таануу,
- ой-жүгүртүү эркиндигин,
- абийир жана дин тутуу эркиндиги.

ЭЛАРАЛЫК УКУКТАГЫ ТЕҢДЕШТИК ЖАНА ДИСКРИМИНАЦИЯГА АЛБОО

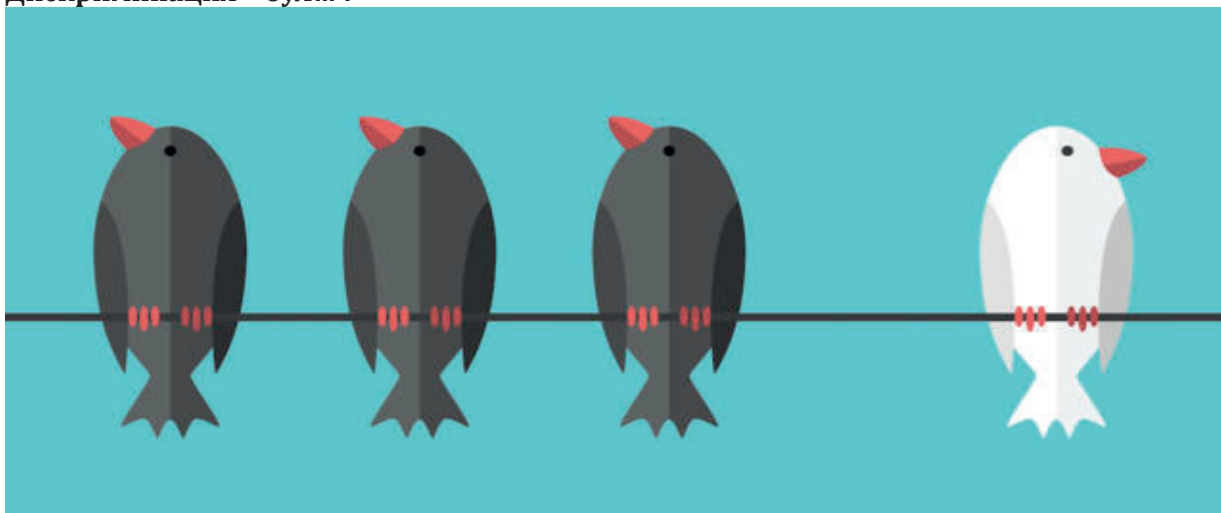
Максаты

Дискриминация түшүнүгү жана дискриминациянын формалары менен таанышуу;
Дискриминация кайрылуусу жаатында өзгөчө аялуу деп эсептелген тайпаларды аныктоо;

Дискриминациянын себептерин түшүнүү;

Мыйзам алдындагы теңдештикти коргоо жана дискриминацияга албоо принциптерин сактоо максатында мыйзамда кандай кадамдар, чаралар же иш-аракеттер каралышы керек экендигин түшүндүрүү.

Дискриминация – бул... ?

Дискриминациянын аныктамасы

Дискриминация – бул

Айырмалоо, жок кылуу, чектөө жана артык көрүү

Ал расанын белгилерине, жыныска, тилге, динге, саясий жана башка ынанымдарга, улуттук же социалдык текке, мүлктүн абалына, текке же башка жагдайларга негизделет

Ал бардык укук менен эркиндикти колдонууну жана жүзөгө ашырууну бирдей деңгээлде жок кылууну жана моюнга албоону максат кылат.

Дискриминация ошондой эле дискриминацияга азгырууну жана куугунтуктоону билдирет.

Дискриминация...

Формалдуу – дискриминацияга тыюу салуунун жоктугу, укуктук нормаларда дискриминациянын бар болушу

Иш жүзүндө – укуктук нормаларда дискриминацияга каршы жоболор болсо дагы, тыюу салынган негиздерде түрдүү мамиле сактала бериши мүмкүн.

Формалдуу теңдештик жана иш жүзүндөгү теңдештик

КРдин Конституциясы 16-чы берене (2)

Эч ким жынысы, расасы, тили, майыптуулугу, этноско таандыктыгы, туткан дини, курагы, саясий же башка ынанымдары, билими, теги, мүлктүк же башка абалы, ошондой эле башка жагдайлары боюнча дискриминацияга алынышы мүмкүн эмес.

Эл аралык милдеттенмелерге ылайык ар кайсы социалдык топтор үчүн бирдей мүмкүнчүлүктөрдү камсыз кылууга багытталып, мыйзамда белгиленген атайын чаралар дискриминация деп эсептелбейт.

Дискриминациянын формалары...

- Түз – адамдын кайсы бир топко тийиштиги бар үчүн дискриминациянын кыйла кайрымдуураак жана укугун чектеген түрү
- Байланыш боюнча дискриминация – адам тайпаны же, ошол тайпа менен байланышы бардыгын элестетүү
- Кабыл алуу боюнча дискриминация – адамды дискриминацияга кабылган тайпага тийиштиги бар/же ошол тайпанын белгилери бар деп эсептөө.
- Кыйыр – бир караганда нейтралдуу деп көрүнгөн мыйзам, салт, эреже, талап же шарт. Бирок, иш жүзүндө белгилүү бир жактарга же топко терс таасирин тийгизүү.
- Көп кырдуу – дискриминациянын кайчылаш формасы: мисалы, жыныс белгиси боюнча дискриминация + этникалык белги боюнча дискриминация
- Асылуу – адам жагымсыз асылууга дуушар болот, анын жыйынтыгында адамдын кайыр-баркына шек келтирүү.

Корголгон негиздер

Атуулдук жана саясий укуктар жөнүндө эларалык пакт (1976)

26-берене

«[...] расанын, жынысы, тили, дини, саясий жана башка көз караштары, улуттук жана социалдык келип чыгуусу, мүлкүнүн абалы, туулгандыгы жана башка жагдайдагы белгилери боюнча»

Бардык эмгек-мигранттарды жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүн коргоо боюнча Эларык конвенция (1990)

1-берене

«жынысы, расасы, тили, дини же коз караштары, саясий жана башка ынанымдары, улуттук, этникалык жана социалдык теги, жарандыгы, жаш курагы, экономикалык, мүлктүк, үй-бүлөлүк жана социалдык тайпанын абалы жана башка белгилер боюнча»

Дискриминациянын ажырагыс элементтери

- Укукту чектөө;
- Дискриминацияны жүзөгө ашырыла турган жол берилген белгилер;
- Мындай мамиле кылууга акылга сыйган жана объективдүү негиздин жоктугу.

Укукту чектөө сөзсүз түрдө теңине албаган мамиле дегенди билдирбейт — айрым учурда кадимки кайрылуу же, ошол учурдагы кайрылуунун айырмасын аңдап биле албагандык теңсиздикке же дискриминацияга алып келген учурлар бар.

Эгерде, укукту чектөө мыйзамдуу максатты (мисалы, жалпы коомчулуктун ден-соолугун же коопсуздугун коргоону) көздөсө, анда дискриминация жок.

Теңдүүлүк жана адилеттүүлүк?

Дискриминациянын коргонуу механизмдери

• Дискриминациянын себептерине таасир берүү: кордукка жана тескери ойго ишендирүүгө каршы күрөшүү, ар түрдүүлүккө жана ар түрдүүлүктүн баалуулуктарына сый-урмат менен мамиле кылууга үндөө, стигма жана дискриминация деген түшүнүк бар экенине коомчулукту үйрөтүү

• Мүмкүнчүлүктөрдү теңөө – атайын чаралар: квоталар, көйгөйдү талкуулоо үчүн аймак түзүп берүү жана аялуу топторду колдоонун башка жолдору

• Жек көрүү, дискриминациянын башка түрлөрүнүн негизинде болгон жаңжалдарды каттоо

• Дискриминациянын курмандыктарын коргоо: виктимизациянын алдын алуу, окуянын маанилүүлүгүн көз жаздымда калтырбоо, мындай көйгөйдү ачык талкуулоо мүмкүнчүлүгүн берүү

• Теңдештик кепилдигин формалдуу түрдө да, иш жүзүндө да берүү: тең укуктуулукка негизделген мыйзам менен процедуралар, укуктуу жүзөгө ашыруудагы ар бир айырмалоо негиздүү жана минималдуу болушу керек.

• Дискриминацияга байланыштуу кылмыштарды иликтөө жана куугунтукка алуу. Жазасыз калтырбоо.

• Дискриминациянын курмандыктарынын укугун калыбына келтирүү

Талкуулоо үчүн слайд!

Кайсы учурда дискриминация орун алууда?

• Дарыгер бир кардарды башкаларга салыштырмалуу көбүрөөк көңүл бөлүп дарылайт, себеби, ал кардардан бейрасмий түрдө тийиштүү төлөм алып койгон.

• ВИЧ илдетти менен ооруган кош бойлуу айым ВИЧтин энеден балага өтүшүнө бөгөт коюу максатында, кош бойлуулугунун 38-жумасында баланы операция жолу менен алуу үчүн, ооруканага кезексиз жана башка айымдардан эрте кайрылган.

• Тайпадан үч киши социалдык маанилүү көйгөйдү талкуулоого катыша алган эмес, себеби, тайпалардын көпчүлүгү аларга тааныш эмес тилде сүйлөгөн. Ошол эле маалда тайпанын баардык катышуучулары ар бирине жеткиликтүү тилде баарлаша алган.

• Адамды жетекчилик менен болгон жеке жаңжалдан улам жумуштан бошотушкан.

• Бийликтин белгилүү бир органдарында же, саясий партияларда аялдар үчүн минималдык орунду аныктоо. Себеби, бийлик органдарында жана саясий партияларда аялдардын саны эркектерге караганда кыйла аз экени байкалган.

• Кызматкер кесиптеши менен бирдей эле жумуш аткарат, бирок жашы өтүп калганына байланыштуу ага салыштырмалуу азыраак акча алат.

• Банктардын бири көзү начар көргөн кардарларынын бирине банк картасын ачууга уруксаат бербейт. Алар мындай кадамын кардарлар карта менен банкоматтан өз алдынча колдоно албайт деп түшүндүрөт.

• Гимназияда кол эмгек сабагында кыздар менен балдарды жынысына карата эки тайпага бөлүшөт, алар гендердик ролго мүнөздүү гана тапшырмаларды аткарат. Мисалы, кыздар тикмечилик кылып, тамак-аш жасаса, балдар жыгач иштерин кылып, металл иштетүү менен алек болушат.

• Аял, 30 жашта, банктардын бирине бош орунду ээлөө боюнча сынакка катышкан. Маектешүү учурунда ага үй-бүлөлүк абалы тууралуу жана балалуу болууну пландап жатканы жөнүндө суроо берилген. Аял жумушка алынган эмес. Кийинчерээк ал, банк андан жашыраак, бирок иш тажрыйбасы аз эркек киши менен келишим түзгөнүн билген.

• Мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарга футболдук матч өтүп жаткан стадионго кирүүгө уруксаат беришпейт.

• Компанияда ар бир кызматка зарыл болгон жоопкерчилик жана кесипкөйлүк сапаттарды эске алып, түрдүү кызмат үчүн түрдүү айлык акы белгиленген.

• Бейтапканада мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар үчүн кире бериште пандус, атайын эшик жана даараткана бар.

• 18 жашка чейинки жаш жигит идиш жуучу болуп иштеп, кафедеги ошол эле жумушту аткарган кызматкерлерге салыштырмалуу азыраак акы алат.

- Коомдук транспортто майып арабасын жайгаштырууга мүмкүнчүлүк жок, себеби айдоочу мүмкүнчүлүгү чектелген жактарды транспорттук каражатка киргизбейт.
- Талапкерлерди сынак жүзүндө кабыл алууда жумуш берүүчү жаш келиндерди жумушка алуудан баш тартат, себеби, алар жакын арада декреттик өргүүгө чыгып кетет деп чочулайт.
- Аэропортто аялдарды жекече текшере турган кызматка аял кишилер гана туура келет деген шарт коюлат.

Эмне себептеп дискриминация маселесин моюнга алуу кыйын?

Дискриминация маселесин моюнга алуу көйгөйү булар менен байланыштуу:

- көпчүлүк адамдар саны боюнча азыраак жана кыйла аялуу тайпалар сезип жаткан дискриминацияга дуушар болушпайт, жана мындай дискриминациянын олуттуу натыйжаларына дуушар болбойт;
- Категорияга бөлүүнүн табигый процесси (стереотиптердин келип чыгышы): ар бир социалдык тайпада, анын ичинде этнос менен улутта, диний жана башка топтордо, адамдар тайпалардын өзүнө тиешелүү мүнөзү жана эмоциясы болушу керектегине баш ийишет.
- Стереотиптерге баш ийген учурунда, критикалык ой – жүгүртүү жок болбо тескери ойго ишенүү келип чыгат.
- Тескери ойго ишенүү социалдык нормага айланганда, стигма пайда болот

Ынанууга таасир тийгизген факторлор

- 1) Жеке тажрыйба - анын ичинде үй-бүлөдөгү мамиленин тажрыйбасы, социалдык ролдорду бөлүштүрүү, үй-бүлөдөн тышкары социалдык баарлашуу тажрыйбасы;
- 2) Билим алуу - биздин кабыл алуубузга туура өзгөртүүлөрдү киргизип, үй-бүлөдө өздөштүрүлгөн тажрыйбаны кайра карап чыгууга буйруйт.
- 3) Улуттук маданият жана менталитет - биздин пикирибиздин жана иш-аракетибиздин түзүлүшүнө таасирин тийгизет;
- 4) Маалымат айдыңы – жалпыга маалымдоо каражаттары менен түзүлөт;
- 5) Экономикалык абал – анын ичинде белгилүү бир жактын, үй-бүлөнүн экономикалык бакубатчылыгы же, конкреттүү коомдун экономикалык абалы.

Стереотиптер

Стереотип – адамдардын белгилүү бир тобуна карата таңууланган мүнөздөмө. Стереотиптердин негизги тапшырмасы – реалдуулукту жеңилдетүү.

Эрежеге ылайык, стереотиптер биздин жеке тажрыйбага негизделген. Же, бала кезде үйдөгү чоң кишилер менен сүйлөшүү маалында, мектепте же жалпыга маалымдоо каражаттары аркылуу кабыл алынган таасирлерге негизделген.

Кайсы бир жак же, конкреттүү абал тууралуу жетишээрлик маалымат болсо, биз стереотиптерден арылабыз.

Мисалдар

Стереотиптер оң, терс же нейтралдуу абалда түзүлө алат:

- Кыздар юбка менен көйнөк жакшы көрөт, алар ыйлаак, бирок тыкан;
- Балдар машине менен ойногонду жакшы көрөт, алар урушчаак, бирок ылдам чуркайт;
- Улгайган адамдар – акылман, бирок алсыз жана жай басат;
- Ак халатчан адамдар – докдурлар;
- Деңиз аскерлери – күчтүү, кайраттуу жана ала көйнөк кийишет.

Тескери ой же, адатка айланган жалган көз караш

- Адатка айланган жалган көз караш - терс стереотиптүү ой-жүгүртүү. Биз адамды билбей туруп мындай пикирге келишибиз мүмкүн.
- Тескери ой экран сыяктуу иштейт. Ал реалдуулукту кабыл алууну бурмалайт: биз жалган караш тастыктаган маалыматты иштетип, аларга каршы чыккан каалаган нерсени байкабайбыз же «унутабыз».

Мисалдар

Адатка айланган жалган көз карашты багындыруу өтө оор; чындыкты фактылар далилдеп турса да, бизге жалган көз карашты багындырууга караганда, фактыны моюнга албоо жеңил.

- МАИ кызматкерлери – паракор;
- Аялдар – керт башынын камын ойлойт;
- Улгайган адамдар – жаңы нерсени үйрөнгүсү келбейт;
- Жаштар – жоопкерчиликсиз жана компетенттүү эмес.

Стигма

Стигма – байыркы социалдык феномен, ысык темир менен басылган белги. Социалдык обочолонуу, кадыр-баркты кетириүү. Кордук белгисинин максаты – топтун өкүлдөрү жөнүндө терс маалымат таратуу.

Стигма менен тескери ойго ишендирүү ар түрдүү деңгээлде болот:

Тескери ойго ишендирүү – жеке деңгээлде;

Стигма – структура жана коомдун мамилесинде. Алар адам кылып жаткан нерсеге эмес, адамдын өздүгүнө тиешелүү.

Социалдык көзөмөл стигматизацияга айланган учур - кадыр баркка жана окшоштукка таасирин тийгизген мүнөздөмөлөр бардык топко тийиштүү болуп калганда. Кордук белги менен жарандын ортосунда бөлүү жок, калыбына келүү мүмкүнчүлүгү жок – жүрүм турумдун өзгөрүшү жана маалымат берүү стигманы өзгөртө албайт.

Стигманын түрлөрү

- Дене бойдогу айырмачылыктарга байланыштуу стигма, физикалык мүмкүнчүлүктөрдүн чектелиши;
- Жазуудан же, жүрүм-турумдан белгилүү болгон өзгөчөлүктөргө байланыштуу стигма, мисалы, психиатриалык оору, түрмө камагы, аракечтик, жумушсуздук макамы, гомосексуалдуулук жана билип ала турчу башка мүнөздөмөлөр тууралуу.
- Муундан муунга өтүп, бардык үй-бүлө мүчөлөрүн каптап ала турган «жалындуу мүнөздөгү» стигма – эрежеге ылайык, буга раса, этника, жыныс, дин тиешелүү.

Дискриминациянын натыйжасы

Экономикалык натыйжасы

- Кирешенин төмөндөшү, төмөн өндүрүмдүүлүк

Социо-саясий натыйжасы

- Жөнгө салынбаган жаңжалдар, топтордун кагылышуусу, коомчулуктагы тиреш, зордук-зомбулуктун күчөшү, натыйжасыз саясий чечимдер

Физикалык жана психикалык саламаттык үчүн натыйжасы

- Травмадан кийинки стресс
- Коркууну күчөтөт, депрессияга өбөлгө түзөт
- Социалдык адаптацияга таасирин тийгизет

МЕН ӨЗҮМӨ ПРЕСС-КАТЧЫМЫН:

Жалпыга маалымдоо каражаттарынын кызматкерлери менен кызматташуунун натыйжалуулугун жакшыртуу кеңештери.

Менин атым Тагжана Айдаралиева

Бул макаланы жазуу учурунда “Электр станциялары” ААКтын Коом менен байланыш бөлүмүнүн жетекчиси кызматын аркалайм, алдыда бир гана 10 жылдык табжрыйбама таянган нерселерди жазам.

Интервью үчүн сырткы келбетти даярдоо

Интервью – эки же андан көп адамдардын баарлашуусунун бир түрү, анын жүрүшүндө интервью алган адам суроо берип, аларга жооп алат. Айрым учурларда бул түз эфир аркылуу жүргүзүлөт.

Адатта жетекчилер маалыматтык, аналитикалык, социалдык жана башка программаларга катышат. Мындай программалардын тематикасы жаркыраган келбетти талап кылат.

Бүгүнкү күндө кийимди ТВ-интервью үчүн гана туура тандабай, радиону дагы эске алуу керек, анткени, студиялардын көбүндө эфирди онлайн чагылдырган камералар бар, видео жазуу ошондой эле радионун сайтына жана социалдык тармактарда дагы жүргүзүлөт. Демек, сизди көрүп дагы, угуп дагы атышат. Интервью үчүн сырткы келбетти даярдоо оор эмес – төмөндөгү кеңештерди кармануу жетиштүү болот. Алардын бардыгы сиздин интервью өз максатына жетишине багытталат – көрүүчүнүн көңүлүн интервьюнун темасынан алаксытпай, коомго керектүү маалыматты жеткирүү.

ТВ-камера майда сүрөттөрү жана сызыктары бар кийимди жакшы көрбөйт, ошондой эле майда сүрөттөр экран аркылуу титирөө эффектин бериши мүмкүн.

Эфирге толугу менен ак, кара, кызыл (саргыч кызыл) жана бардык неон түстөрүнөн турган кийим кийбеңиз. Ак экрандан “күйүп калып”, көрүүчүнүн көңүлүн тартып алат, кара түс тескерисинче, жарыктын бардыгын алып, сүйлөп жаткан адамдын бетинин өңүн бузуп коет, кызыл жана башка ачык түстөр камерада ымыр-чымыр болуп көрүнөт. Сыналгы экраны үчүн эң коопсуз түс – көк. Бирок арткы фон кандай боло турганын эртелеп тактап алыңыз, эгер ал дагы көк болсо, албетте бул өңдөгү кийимди кийбей эле койгон оң.

Ачык түстөгү галстук же анча чоң эмес шарф жүздү ачуу менен бирге, өзүнө болгон көңүлдү тартып албайт. Күнүмдүк жашоодо мындай образ сиз үчүн эмес болсо дагы, жаңылыктар программасында жакшы көрүнөт. Бирок унутпаңыз, ачык акценттерден бирөө гана болушу керек.

Аялдарга кеңеш – чоң, шалбыраган сөйкө тагынбаңыз – алар сизден көңүлдү алып качат. Кыймылдаган, үн чыгарган, жарыкка чагылышкан жана микрофонду колдонууда тоскоолдук жараткан зер буюмдардын бардыгын чечип салыңыз. Юбканын идеалдуу варианты – тизеден бир алаканга (же эки алаканга) ылдый отурган.

Эркектер болсо байпактарынын узундугуна жана өңүнө маани бериши керек – адам креслого отурганда же буттарын кайчылаштырып отурганда, байпактардын аяктаган жери көрүнбөш керек. Колдор жабык болуусу зарыл, эфирге жеңи кыска көйнөк кийгенге болбойт. Эгер буга чейин мындай кийимчендерди эфирден көрүп эле жүрсөңүз дагы, эң эле ийгиликтүү эмес образдарга теңелбеңиз. Галстуктар – чоң, ачык түстөгү сүрөттөрү жок. Толугу менен капкара галстуктар көңүл айтуу же аза күтүүдө ыңгайлуу. Ачык кызыл, сары жана ак галстуктар жүздөн көңүлдү буруп, олуттуу темадагы талкуу учурунда ыңгайсыз көрүнөт. ТВ съемкалар учурунда бут кийим көбүнесе көрүнбөсө дагы, сизди алып баруучунун жанына ортого чыгарып, бутуңуз көрүнүп дагы калышы мүмкүн экенин (интервьюдан кийин дагы) эстен чыгарбаңыз.

Салттуу өңдөр (боз, көк) жакшы кабыл алынат, көрүүчүлөрдүн көңүлү сиздин кийимиңизде эмес, айткан сөздөрдө болот.

ИНТЕРВЬЮ ҮЧҮН БӨЛМӨНҮ ДАЯРДОО Интервью дайым эле атайын студияларда жазылбайт, басымдуу учурларда ЖМК өкүлдөрү интервью ала турган кишиге өздөрү келет.

Демек, иш кабинети болсо:

Вахта/күзөт кызматына сизге ЖМК өкүлдөрү келе турганын айтып коюңуз. Эгер ал режим сакталган стратегиялык объект болсо, журналисттерге сөзсүз түрдө паспортун ала келиши керектигин айтуу керек. Сиздин кабинетке кирип бара жатып, журналисттин көзү эмнеге түшө турганын байкаңыз. Жардамчы/катчыңызды интервью учурунда кабинетке эч ким кирбеши керек деп эскертиңиз.

Столдун үстүнөн ашыкча буюмдарды алып коюу керек. Компьютер экранында эмне көрүнүп атканына дагы көңүл буруңуз.

ТВ-экран аркылуу көрүнүп калышын каалабай турган сувенир, сүрөт жана башка буюмдарды алып салыңыз.

Операторлор үчүн жакшы жарык керек, андыктан, жарыктын барын күйгүзүп бериңиз, калганын оператор өзү кылып алат.

Интервью учурунда телефонуңузду үнсүз режимине коюп же үнүн болушунча азайтып коюңуз. Эгер сиз отурган имаратта оңдоо иштери жүрүп жатса, куруучулардан интервью учурунда перфоратор жана башка тоскоолдук жараткан шаймандардын үнүн азайтып турууну сураныңыздар. Эгер сиздин интервью башка адамдар бар жерде өтсө, аларды ашыкча сүйлөшүүлөрдөн, телефон чалуулардан баш тартуусун, ары-бери жөндөн-жөн баспай түнүшүн сураныңыздар.

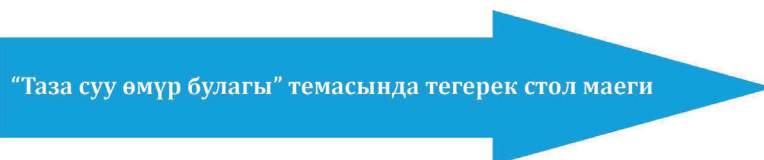
Баса, 🤗👍 интервьюдан кийин телефонду дагы кадимки үндүү режимге кайтарууну унутпаңыз.

– Актывый зал же башка бөлмө. Күзөт кызматын/вахтаны ЖМК келе турганын эскертип коюу зарыл. Ошол залга бара турган жолго “ЖМК үчүн” деген жазууларды багыт катары чаптап коюңуз. Бул керектүү залды оңой жана тез табуу үчүн ыңгайлуу. Анткени, сиздин мекемени сиз гана жакшы билесиз.

Көрсөтмө багыттагыч үлгүсү:

Бөлмөдө жарык жетиштүү болушу керек. Эгер сахнадагы президиумда сөз айтыла турган болсо, сүйлөй турган ар бир адамдын алдында анын аты-жөнү жана кызмат орду жазылган куверт турушу керек. Президиумдун алдында жана катарлардын ортосунда ТВ-операторлор үчүн орун калтырып коюңуз. Операторлор бөлмөнүн ичинде камера жана штатив менен эркин кыймылдашы керек, бул сиздин иш-чара кызыктуу жана толук кандуу тартылышы үчүн зарыл. Аларды электр розеткалары жана узарткычтар менен камсыздаңыз. Журналисттер үчүн орун калтыруу керек. Аппаратураны текшерип.

- **Имараттан тышкары/талаа/башка ачык жер.** ЖМК өкүлдөрү ал жерге кантип жетип, кантип кете турганын ойлонуп коюңуз. Чогула турган жерди эртелеп сүйлөшүп алыңыз. ЖМКга транспорттогу эң мыкты орундарды бериңиз. Транспортто ЖМК жана башка адамдардын бир отурушунан качыңыз. Каттамды эртелеп түзүп, программаны журналисттерге таратып бериңиз. Сиздин аракеттер жакшы кадрга түшсүн десеңиз, оператор жана журналисттер сиздин кыймыл-аракетке жетишиши үчүн талаа/объектиде ары-бери чуркабаңыз. Транспорт колоннасы жерине жеткен учурда, журналисттердин транспортун күтүп туруңуз, аларга аппаратурасын орнотуп, тууралашына убакыт талап кылынат.

Эгер өндүрүш объектинде журналисттер менен сьемка болсо, аларды сөзсүз түрдө коопсуздук каражаттары менен камсыздаңыз (каска, резина өтүк жана башка). Коопсуздук техникасынын бардык эрежелери аларга дагы тиешелүү. Кыскача инструктаж жүргүзүңүз. Баса турган жерлерди лента менен тосуп койсо жакшы болот. Эсиңизде болсун, эксклюзив кадрларын издеп, журналисттер жана операторлор белгиленген каттамдан чыгып кетиши да мүмкүн. Андыктан аларды жандай турган бир нече адамды бекитип коюңуз.

Пресс-релиз

Термин

Пресс-релиз – бул, басма сөз үчүн маалыматтар; пресс-релизди чыгарган уюмдун иши тууралуу жаңылыктарды камтыган, кайсыл бир маселе боюнча уюмдун позициясын чагылдыруу менен ЖМК таркатылган маалыматтык билдирүү.

Пресс-релиз стандарттык түзүмдө тизмектелип, төмөндө келтирилгендерден турууга тийиш:

- аталыштан (көпчүлүк учурда чакан аталыштан)
 - эң маанилүү маалыматты камтыган биринчи абзацтан
 - биринчи абзацта чагылдырылгандар ырааттуу чечмеленип, кошумча фактылар келтирилген негизги бөлүктөн
 - байланыш маалыматтарынан
- Компания тууралуу маалыматтардан

ЖУРНАЛИСТТЕР КҮН САЙЫН ОНДОГОН, КЭЭДЕ ЖҮЗДӨГӨН ПРЕСС-РЕЛИЗДЕРДИ АЛАТ, АЛАРДЫН БАРДЫГЫН ТОЛУГУ МЕНЕН ОКУП ЧЫГУУГА БАРДЫГЫ ДАЯР ЭМЕС.

Биринчи окула турганы – аталышы, эгер ал кызыктуу болсо, биринчи абзац дагы окулат. Андыктан, пресс-релиз үчүн курч бирок керектүү маалымат камтылган аталыш керек. Ал эми негизги баскычтар биринчи абзацта камтылышы керек. Биринчи абзац 5 суроого жооп берет: ким, эмне кылды, каякта, качан, эмнеге? Пресс-релиз жазууда ушул 5 суроо тууралуу унутпаңыз.

Дагы бир эреже – ачык мактануудан алыс болуңуз. Пресс-релиз жазууда жарнамалык эмес, маалыматтык текст жазып атканыңыз эсте болсун. “Эң мыкты”, “уникалдуу” жана башка ушул сыяктуу сөздөр текстти жарнамага айландырат. Жарнамага окшогон пресс-релиз журналистти кызыктырбай, тескерисинче, терс таасир берет, ошондо сиздин маалымат сизге каршы иштеп кетиши мүмкүн. Текстте продукцияны мактоо керек болсо, жаңылык форматынан чыкпай, фактыларга таянып жазыңыз.

Пресс-релизди расмий маалымат менен, графика, таблица, аталыштар жана укуктук актылардын номерлери менен толтуруп салбаңыз. Алар бары бир басып чыгарылбайт. Ар

бир мамлекеттик органдын сайты бар. Пресс-релиздин аягында “Кененирээк маалыматты биздин сайттан бул шилтеме www.vashsait.kg менен биле аласыз” деп жазып койсо болот.

Дал ошол сайтта сандарды, статистикалык маалыматты, изилдөөлөр тууралуу толук маалыматты кааласаңыз 10 баракта жазып койсо болот.

Ар бир жаңылык сюжетинде шаблон бар – 3 каармандын пикирин келтирүү. Биринчи тарап, экинчи тарап жана эксперт. Пресс-релиздин аягында бул суроо боюнча эксперттердин номерлерин жазып койсоңуз, журналисттин ишин жеңилдетесиз. Ошондой эле, алсак, таза суу менен камсыз кылуу жөнүндө маалыматты чагылдырууда жергиликтүү тургунду таап берсеңиз болот.

Маанилүү! Өзүңүздүн жана сизге таандык эмес чекти ажырата билиңиз.

- Эгер сиздин маалымат жана пресс-релиз башка мамлекеттик органга дагы тиешеси бар болсо, бул суроону чогу иштеп чыгуу керек.

- Эгер сиздин маалымат жана пресс-релиз мамлекеттин биринчи жактарын дагы камтыса, маалымат саясаты бөлүмдөрү менен такташып алыңыз.

ЖАКШЫ ЖАЗЫЛГАН ПРЕСС-РЕЛИЗДИН МИСАЛЫ

Аталышы. Кыргызстанда көрүү мүнкүнчүлүгүн акысыз текшерүү программасы старт алды.

Экинчи аталышы Бул программага Кыргызстандын бардык аймактарынын 6 жаштан өткөн бардык жарандары катыша алат. Уюштуруучулардын пикири боюнча Кыргызстандыктардын жашоо сапатын жогорулатуу аталган долбоордун коздөгөн башкы максаты. Программа көздүн көрүү мүнкүнчүлүгүнө айрыкча көңүл бурууга жана көз кареги илдеттерин алдын алууга багытталган.

Биринчи абзац – эң маанилүү. Көздүн көрүүсүн текшерүү боюнча социалдык программа (ким?) Саламаттыкты сактоо жана “Ыйман” фондунун колдоосу менен ишке ашууда. Экспресс-диагностика заманбап жабдуу менен жасалат. Процедура болгону 10 мүнөткө созулат. Диагностиканы өткөн жаран көз көрүүсүн текшерип, коррекция керекпи-жокпу, көз айнек тууралуу ойлонууга убакыт келгенин же жоктугун түшүнөт.

Негизги бөлүк, чечмелөөлөр. Процедура буюмдарды алыстан, жакындан көрүүдө текшерилип, компьютердик изилдөө авторефрактометрде жүргүзүлөт. Жаңы муундагы жабдуу алыстан же жакындан көрүүдө маселени гана аныктабастан, астигматизмди дагы аныктоого жардам берет. Адистердин айтымында, бейтаптар басымдуу учурларда аларга көз айнек керекпи/жокпу ойлонбойт. Андыктан, маселени өз учурунда аныктоо маанилүү.

Кимге? Долбоорго чоңдор жана 6 жаштан жогорку балдар катыша алат. Адистердин пикиринде, балдардын көз көрүүсүн чоңдорго караганда тез-тезден текшерип туруу керек.

Каякта? Качан? Акысыз экспресс-текшерүү шаардагы бейтапканаларда окулисттердин кабинетинде жүргүзүлөт. Программа 2019-жылдын 1-июнунда старт алып, 1-августка чейин уланат. Байланыш.

Байланыштыруучу маалыматтар. Көз диагностикасы программасы тууралуу кененирээк маалыматты +996 3120103-103 түз байланыш номерлери аркылуу алса болот.

Сүрөт кошо тиркелген. Көз органын заманбап жабдуунун жардамы менен текшерүү.

УШУЛ ЭЛЕ ПРЕСС-РЕЛИЗ ТУУРА ЭМЕС ВАРИАНТТА

Өкмөттүн 2018-жылдын 25-январындагы № 103/4 “Кыргыз Республикасынын калкына сунушталып жаткан кызмат көрсөтүүлөр сапатын акшыртуу тууралуу” токтом талабын аткаруу максатында Кыргыз Республикасынын Саламаттыкты сактоо министрлиги министр Жакшыбаев Жакшыбайдын жетекчилиги алдында көөрүү органын ар кандай илдеттерден алдын алуу боюнча бир катар чараларды көрдү.

“Менин ден-соолугум” стратегиялык жалпы мамлекеттик программасынын алкагында 2018-2022-жылдары иштелип чыккан п. 14.4 “Көрсөтүлгөн кызматтардын сапаты” V бөлүмү, анда ар бир жаран медициналык кызматка укугу бар экени жазылган, анын ичинде калктын бардык категориялары бар.

Улуттук статистика комитетинин маалыматына ылайык, көз көрүүсү начарлаган жарандардын саны жыл санап өсүүдө, 2019-жылдын башына карата мамлекеттик бейтапканаларда каттоого алынгандардын жалпы санынын 24,7% түздү. Алардын 10,2% көз саламаттыгынын айынан, толук кандуу жашоо шартында жашай албайт.

Ведомстволор аралык топ Саламаттыкты сактоо министрлиги тарабынан жүргүзүлгөн иш-чаралардын ар жылдык планына ылайык жүргүзүлгөн иликт ишинин натыйжасында алынган маалыматтардын негизинде, оңдөө коэффициенттерин колдонуу менен эсептелинген иштөөгө толук жөндөмдүү калктын көрүү органынын начарлашынан улам келип чыккан материалдык чыгымдар боюнча маалыматтарды сунуштаган. Мындан тышкаары, Кыргызстанда жумуш ордунда иштеп жаткан көрүү органына зыян келтирилип же андан толук ажырап калган кесепеттүү жагдайларды купуя терештирүү жагында ыраатуу иштер жүргүзүлүүдө.

Көз органын текшерүүдөн өткөрүү жагында иш-чаранын алдында “Ыйман” фондусу тарабынан Саламаттыкты сактоо министрлиги үчүн атайы иштелип чыккан финалдык отчет кароого сунушталган.

Калайык калктын көз органын текшерүүдөн өткөрүү боюнча иш-чаралар планына үчтараптуу негизде кол коюлган жана анын талабы Илдеттерди алдын алуу боюнча жалпы республикалык 2019-жылга каралган планды колдонууга киргизүү дол-жобосунан кийин аткарылууга тийиш. Бул иш-чараларга мамлекеттик бюджеттен 5,32 млн. сом бөлүнгөн.

Мамлекеттик медициналык мекемелерде чечим кабыл алган кызмат адамдары Саламаттыкты сактоо министрлигинин тиешелүү объектисинин кийинки жылга бюджетин пландаштырууда дары-дармекке болгон керектөөнү болжолдой алышына жетишүү максатында, көз органдарынын илдеттерин алдын ала аныктоо жагында мамлекеттик менчик өнөктөштүктү интеграциялоо маселесин аталган министрлик тарабынан кароого алынышына жетишүү – иш-чаранын негизги максатынан болуп саналат. Ал эми топтолгон статистикалык маалыматтар социалдык мүнөзгө ээ болгон илдетрге каршы колдонулуучу медикаменттерден алынышын жана бөлүштүлүшүн талаптагыдай контролдукка алууга өбөлгө түзөт.

Саламаттыкты сактоо министрлиги Кыргыз Республикасынын бардык медициналык мекемелеринде жана областтык-райондук деңгээлдеги медико-санитардык баштапкы жардамды көрсөткөн пунктарда көрүү органы илдеттеринен сакайтуу боюнча мына ушундай программаларды андан ары жайылтуу максатын көздөп, аны пландаштырып жатат.

Сүрөт кошо тиркелет.

Фото 1. Кыргыз Республикасынын калкынын көз органын текшерүүдөн өткөрүү планына үч тараптуу негизде кол коюу аземи.

Сурет 2. Көрүү органынын илдетке чалдыгуу деңгээли жана мамлекеттик саламаттыкты сактоо системасынын органдары тарабынан алдын ала алуу чараларын көрүү графиги.

ForexAW.com

Маектешүүгө даярдануудагы сүйлөө техникасы

«Аткандын баары атуучу эмес, сүйлөгөндүн баары чечен эмес» (Конфуций)

Сиздин биринчи сөздөрүңүз сырткы келбетиңиздей эле маанилүү. Бул эки түзүүчү нерсе адам жөнүндө дароо пикир жаратат жана ушул пикир ар дайым кала бермекчи.

Сүйлөө техникасынын үстүндө иштөөдө эске алуу маанилүү.

Ар бир жолу сүйлөө машыгууларды жасоо алдында бир нече физикалык машыгууларды жасаңыз. Бул сөзсүз шарт. Эгер сиз театрдын сахна артында болсоңуз, анда көпчүлүк артисттер жана ырчылар сахнага чыгаар алдында коридордо басып жүргөнүн көргөн чыгарсыңар. Алар өздөрүнүн ролунун сөздөрүн жөн гана кайталабайт; ошентип алар жакшы кан алмашуусуна алып келет. Кээде алар зарядкага окшош бир аз физикалык машыгууларды жасашат. Ал булчуңдарды ысытат, билектерди, ийиндерди жана моюнду жумшартат - үн менен байланышкан бардык булчуңдарды.

Эң жөнөкөй машыгууларды жасасаңыз болот. Мисалы:

1. башты ар жактарга ийүү: оңго, солго, алдыга, артка; башты тегерете айлантуу;
2. моюн-ийин бөлүгү: колдорду ар жактарга айлантуу; колдорду кезек-кезеги менен алмаштыруу: бир кол өйдө болот, башкасы - ылдый
3. Денени оңго жана солго буруу; денени ар жактарга айлантуу. Жамбаштар менен тегерете кезек-кезеги менен бир жакка, анан башка жакка буруу.

Физикалык машыгуулар булчуңдарды гана ысытпастан, ошондой эле физикалык жана эмоционалдык жактан чыңалууну да алып салат.

Жай үн бир гана тынч денеден чыгат. Чыңалган дене үндүн түйүндөрүнүн чыңалуусуна алып келет, үндүн тонун жогорулатат, резонансты бузат жана угулушун төмөндөтөт.

Кандай сүйлөө жакшыраак, тезби же жайбы? Тиги да, бул дагы эмес; табигый болгону гана жакшы, сүйлөөнүн кадимки тездиги, мындайча айтканда сүйлөөнүн мазмунуна дал келген, ошондой эле үндүн табигый чыгышы.

Алдыда силер менен сүйлөшүүнүн темасы сиздерге белгилүүбү? Сиздерге журналист качан суроо берет деп күтпөгүлө - жоопторду алдын ала даярдагыла. Теманы жакшы билгениңизге жана өздөрүңүздөрдүн далилдериңиздерди далилдөө иретинде бир нече курч мисалдарды келтире ала турганыңызга ишенишиңиз керек. Сүйлөөнү пландаштырууда сүйлөй турган тилде сөздөрдү эркин таба ала турганга ишенишиңиз керек.

Адамдардын алдында сүйлөөдө ийгиликтин сыры адамдардын алдында сүйлөөдө эмес, алар менен сүйлөшүүдө!

Машыккыла

Жаңы баштоочуларга күзгүнүн алдында “аутотренинг” өткөрүүгө кеңеш беремин. Жакындарыңыздардын бирөөсүнөн сизге бир нече суроо берүүгө жана жоопторун телефондун камерасына жазып берүүнү сурангыла. Сиз сөздөрдү жутуп койгонуңузду, такай “эээ...” деп кошуп атканыңызды же сол кулагыңызды улам-улам кармалаганыңызды байкасаңыз болот.

4. Эфирге эртерээк келиңиз

Эгер эфирдин коногу кечигип жатса жана студияга эфирге бир мүнөт калганда кирип келсе, ага оюн топтоо кыйыныраак: ойлору чаташа берет, бул жерге конок эмнеге келгени, көп учурда оюнан чыгып кетет.

Эгер сиз бул телестудияда биринчи жолу болсоңуз, анда эртерээк келиңиз. Редактордон сизге кичинекей экскурсия уюштуруп берүүнү, камераларды көрсөтүп жана, мүмкүн болсо, сиз менен маек кура турган журналист менен тааныштырууну сураныңыз. Бул нерсе сизди тынч болууга жана көңүлдөнгөнгө мүмкүндүк берет.

5. “5 мүнөттүк” даярдык

Эфирге 5 мүнөт калганда жылуу суу ичүүгө кеңеш берем: толкундоодон тамагыңар кургап калышы мүмкүн.

Эфир башталганга чейин сиз буларды тактап алышыңыз керек:

- Эфирдин узактыгы (хронометраж) канча;
- Журналист канча суроону берүүнү пландаштырат (таарынбаңыз, эгер журналист темаларды гана белгилесе, суроолордун тизмесин көрсөтпөөсү - бул анын укугу);
- Сиз жооп берип жатканда каякты кароону (камерага эмес, журналистке кароону суранышат);
- Көрүүчүлөргө сиз чыгарып келген графикаларды же башка алып келген нерселерди көрсөтүүгө болобу (бул жөнүндө режиссердон сураңыз - сиз алып келген нерселерди кантип туура көрсөтүүнү ал айтып берет);
- Маектешүүдөн кийин студиядан качан чыгып кетүүнү кантип байкоого болот (программага келип катышкандыгы үчүн ыраазычылык айткандан кийин, дароо эле ордуңардан туруп жөнөөнүн кереги жок - сизге белги бермейинче, күтүңүз).

6. Толкундабоону көзөмөлгө алыңыз

Түз эфирге келүүнү чечсеңиз, билишиңиз керек: сиз сүйлөп баштагандан кийин гана чыңалуу кетет жана бардыгы жакшы болот.

Терең дем алыңыз.

7. Колдоруңуз көрүнүп турсун

Жаңы баштаган спикерлер көп учурда колдорун каякка батырууну билишпейт. Сизге : сиздин колдоруңуз көрүүчүлөргө көрүнүп турушу керек, бул ишеним жаратат.

ОТУРГАНДА: эч качан столдун алдына колуңарды катпагыла - бул нерсе ишенбөөчүлүк жана шек жаратат.

ТУРГАНДА: алаканыңарды капталыңарга жабыштырбай тургула.

Эгер студияда стол же трибуна болсо - анда идеалдуу. Сиз колдоруңузду коё аласыз жана сизге кошумча таяныч болот.

8. Жаңсагандан коркпоңуз

Маектешүү учурунда кыса кармалган же муштуму түйүлгөн, кыймылсыз колдор - тажрыйбасыз спикердин белгилери. Жаңсоолор эркин жана ачык болушу керек. Бул нерсе аялдарда жакшы болот: алар табияттан негизинен эмоционалдуу келишет.

Эркектерге да кеңеш берем: алаканыңарды ачык кармагыла, жандуу болгула! Бул нерсе сиздердин далилдерге ишенимдүүлүк берет. Бирок аша чаап кетпегиле: ар бир сөз жаңсоо менен бекемделсе, аудиториянын кыжырын келтирет жана алаксытат.

9. Көрүүчүнүн кызыкчылыгына кам көрүңүз

Кээде спикерди карап - бизнесменди айталы, өзүнүн ишканасынын ийгиликтери жана чыгымдары, биржага чыгаарын, КНСты (кошумчаланган нарк салыгы) кайтарып бербеген салыкчылар жөнүндө берилип айтып берип жатса - түшүнбөйсүз: кимге кайрылып жатканын?

Телекөрсөтүүдөн сүйлөп жатып, дайыма өзүңүздүн аудиторияңыз жөнүндө ойлонуңуз. Негизинен көрүүчүлөр - орто жана жашы улуу курактагы адамдар, орто же толук эмес жогорку билими бар жана чоң эмес кирешеси менен. Фьючерстер, EBITDA жана деривативдер — атайын басылмада маектешүүгө орундуу терминдер.

Эгерде сизди телевизиондук аудитория түшүнсүн десеңиз, жөнөкөй сүйлөмдөр менен сүйлөңүз, тар кесипкөй сөздөрдү колдонуудан качыңыз. “Дебет кредит менен” — жумушчу орундар жана бюджетке төлөнгөн салыктар, пенсия төлөөгө жумшаларына сөздү буруу керек.

Ийгиликтүү маектешүү үчүн маалым болгон кеңеш бар: өз кызыкчылыктарыңызга эмес, аңгемелешип отурган адамдын кызыкчылыгына көңүл буруу керек. Бул жерде ошол эле: камерадан өзүңдүн көрүүчүңдүн муктаждыгын байкап жана алар тууралуу сүйлөшүү учурунда эстен чыгарбаңыз.

10. Позитивдүү болуңуз

Бизге баарыбызга негатив жетиштүү, өзүңүздүн сүйлөгөнүңүз жана эмоцияларыңыз менен аны көбөйтпөңүз. Эгер сиз көрүүчүгө сүйкүмдүү спикер катары эсинде калам десеңиз, “баары жарабайт” деген стилден баш тартыңыз. Ар кандай жагдайда позитив тапса болот.

Акырында: эгерде журналист сизди ыңгайсыз суроолору менен таятса же кагып койсо, тамшакөйлүгүңүздү жоготпоңуз. Эсиңизде болсун: “тажатма” журналистке багытталган сиздин ачууланууңуз көрүүчүлөргө берилип жатканын эстеңиз.

Сүйүү (ашыктык) боюнча PR же кантип чоң эмес, же таптакыр бюджетти жок болуп туруп ММКда өзүнүн катышуусун камсыз кылуу.

- Ньюсджекинг: башкаларга таандык жаңылыктардын негизиндеги жаңылыктар түрмөгү/маалымат себептери

PR адамдардын арасында жаңылыктар түрмөгүн/маалымат себептерин түзүү усулу улам популярдуу болууда, бул **Ньюсджекинг** деген таанымал усул (кыргызча которгондо - жаңылыктар каракчылыгы). Анын мааниси - жаңылыктар түрмөгүн/маалымат себептерин түзүү үчүн, силер кандайдыр бир жаркыраган окуяны таап туруп, ага өзүңөрдүн жаңылыгынаарды кошууңар керек.

Күнүгө жаңылыктарга, актуалдуу тренддерге мониторинг жүргүзүп, аларга таасир кылуучулар менен атаандаштардын артынан байкоо жүргүзүлө. Өзүңөрдүн максаттуу аудиторияңарга карап багыт алгыла, алардын эмнени колдоп, жактырып, лайк басышаарын, комментарий жазышаарын жана репост кылышаарын изилдегиле. Кээ бир жаңылыктар түрмөгүн/маалымат себептерин түзүү жөнөкөй эле бир болбогон нерседен, мындайча айтканда абадан эле пайда болуп калат, бирок, өзүңдүн жаңылыктарыңды кошуу үчүн бир топ алдын-ала белгилүү болгон варианттар да бар: майрамдар, коомдук окуялар, премьералар, тигил же бул сезондун ачылышы.

-Маалыматтарды жайгаштыруу үчүн акысыз берилүүчү аянтчаларды пайдалангыла. Учурда алардын саны көп: телеграммдагы каналдар, ватсаптагы топтор, инстаграмм, ютуб, тематикалык топтор, мамлекеттик ММК. Өзүңөрдүн жеке тизмеңерди түзүлө жана ошолорго маалыматтарыңарды жайгаштыргыла.

-Изилдөөлөр, сурамжылоолор, болжолдомолор: жеке аналитиканын негизиндеги маалымат түрмөктөрү

Изилдөөлөр, сурамжылоолор, болжолдомолор, фактылардын жыйнактары дайыма окурмандардын суроо-талабына ээ болот. Аналитиканын базасында жаңылыктар түрмөгүн түзүүдө, эң негизги нерсени - маалыматтын үстүртөн, жакындашкан же так эмес болушу мүмкүн эместигин эстен чыгарбоо керек. Цифралар боюнча толук ишеничтүү эмессиңерби - маалыматты элге жарыялагандан баш тартканыңар жакшы.

Эмнени болсо да, изилдесе болот, бирок, эгерде силер, албетте, ошол «эмнени болсо да дегенге» өзүңөрдүн брендиңерди киргизе алсанар.

Жаңылыктар түрмөгү/маалымат себептери катары божомолдорду да пайдалангыла. Силердин компанияңарда белгилүү тематика боюнча экспертиза бар го - ошол боюнча бөлүшкүлө. Мисалы, силер финансылык рынокто иштейсиңер. Өзүңөрдүн жетекчиңерден валютанын же акциялардын котировкалары боюнча божомолдорун берүүсүн сурагыла. Мындай жаңылыктар түрмөгү кризистик учурларда, же силердин базарыңарда кандайдыр бир катаклизмдер болуп жаткан учурда өзгөчө актуалдуу болот.

- Коллаборация: биргеликтеги жаңылыктар түрмөктөрү/маалымат себептери

Жакшы жаңылыктар түрмөгүн/маалымат себептерин башка компания менен кызматташуу аркылуу натыйжа же долбоор пайда кылуу менен түзсө болот.

Эгер силер чоң компания менен стратегиялык кызматташуу кылсаңар, адардын да жаркырап чыгуу каалоосу бар экендигин түшүнүү керек. Мисалы, мен басмаканага келем да, биз англис тили боюнча эл аралык олимпиаданы баштадык деп айтам - бул бир жаңылык. Ал эми *Супертелеком* эл аралык олимпиаданы «Укмушсервис» менен кызматташуу аркылуу баштаса - бул эми таптакыр башка окуя. Анда бул олимпиаданын башталышында эле биз 100дөн ашык публикацияларды алабыз.

-Объектилердин, филиалдардын туулган күндөрү, юбилейлик даталар, кесиптик майрамдар - булар ММКда пайда болуунун эң жакшы себептери. Мисалы, 8-Март майрамынын алдында коллективде кызыктуу кесипти жана тагдыры өзгөчө аялды тапкыла - силерге журналисттер өздөрү келишет.

Жыйынтыктоонун ордуна

Ошентип, PR - бул оюн. Силерде акыркы максатыңар жана көптөгөн каражаттарыңар бар. Бул жерде мүмкүн болбогон эч нерсе жок - чектөөлөрдү силер өзүңөр пайда кыласыңар. Силер качан жыйынтыкка жетишкенде, канчалык партияны жакшынакай, кооз ойнойсуңар, ал силерден гана көз каранды. Бизде экономисттерге окшоп, формулалар жок, так мыйзамдар жана милдеттенмелер жок, бирдиктүү регламент жок. Ошол эле тигил же бул бир жыйынтыктарга түрдүү жолдор менен жетсе болот - жана алардын баары туура болот.

Өкмөттүк эмес уюмдардын жана медианын эффективдүү кызматташуусу

Артыкчылыктар, тобокелдиктер, кызматташуу жолдору

Артыкчылыктар

Өкмөттүк эмес уюмдарга

- Кеңири коомчулукка кылып жаткан иштери тууралуу айтып берүүнүн бир жакшы мүмкүнчүлүгү.

медиага

- Коомдогу көйгөйлөрдү билүү мүмкүнчүлүгү;
- Эксперттик пикир.

Тобокелдиктер

Өкмөттүк эмес уюмдарга

- Туура эмес цитаталашы мүмкүн;
- Маалыматты бурмалап коюшу мүмкүн;
- Иш чарага катышып, эч нерсе жазбай коюшу мүмкүн;
- Ката сөз көп адам арасына тарап кетет.

медиага

- Маалыматтарды тактоо көп убакытты талап кылат;
- Өсүөөдү, донорлорду пиар кылгысы келе беришет;
- Кесиптик терминдерди көп колдонушат.

Медиа менен тыгыз мамиле куруу жолдору

1. Медиа менен өнөктөш болуу

- Журналисттер менен жеке мамиле кургула;
- Журналисттер менен коомдук тармакта достошкура, маалыматтары менен бөлүшкүлө;
- Бейформал иш-чараларга (иш сапар, турлар) чакырып тургула;
- Биргелешкен долбоорлорду сунуштагыла;
- Кызматташууга чакыргыла;
- Өзүңөр тууралуу эстетип тургула (таркатмалар);
- Маалыматтык спонсор болууга чакыргыла.

2. Медианы өз ишиңерге тарткыла

- Долбоор түзүп жатып, кайсы учурда Медиа менен кызматташуу керектигин ойлонуштургула;
- Силерге жакын темалар боюнча журналисттик сынактарды уюштургула;
- Силерге жакын темалар боюнча журналисттерге мастер-класстарды уюштургула;
- Кайсы бир тема боюнча журналисттер үчүн маалыматтык материалдарды даярдагыла;
- Өз ишиңер үчүн күйгүлө. Мындай адамдар Медианы кызыктырат.

3. Медиа эмне менен, кантип жашаарын билгиле

- Көп окугула, көп көргүлө – Медианы кандай маалыматтар кызыктыраарын жакшы билип каласынар;
- Медиа ишин кантип алып бара тургандыгына кызыккыла;
- Журналисттер негизинен жаңылык стилинде жаза турганына көнгүлө;
- Медиа каалаган учурда силердин ишмердигиңер менен кызыгып калышына даяр болгула (уюм тууралуу маалымат);
- Журналисттер ката кетирсе – урушпагыла;
- Медиакартаны түзгүлө.

Медиа кандай маалыматтарга кызыгат?

- Жаңылык жаңы эле болгон окуя тууралуу болушу керек;
- Анда жаңы бир нерсе болушу керек;
- Анда карама-каршылыктын, өзгөрүүнүн элементтери болушу керек;
- Бүгүн айтылбаса эртең кеч болуп калгандай болушу керек;
- Коомдун кызыгуусун жарата алышы керек;
- Жергиликтүү коомго таасир бере алышы керек.

Медиакартанын үлгүсү

Медиакарта – бул ЖМКнын силерге маанилүү болгон маалыматтары камтылган ЖМКлардын жөнөкөй тизмеги.

ЖМКнын аталышы	Нускасы (камтыган аймагы)	Социалдык рубрикалары	Тааныш журналист, редактор	Байланыш маалыматтары
1.				
2.				
3.				

4. Эксперттик билимиңерди колдонула

- Медиага уюмуңуз иш алып барган тармак боюнча эксперт болгула;
- Журналисттерге кызыктуу темаларды сунуштап тургула, бул темалардын уюмуңарга түздөн түз тиешеси жок болсо да. Бирок чекти да билгиле.

5. Медиа менен алаканы жыйынтыктап тургула

- Иш-чарадан кийин маалыматтык «жыйынтыгын» чыгарып тургула (ким келди? ким келбеди? ким эмне жазды?);
- Медиада жарыяланган материалдарды архивдеп тургула.

6. Медиага ылайыкташкан атайын иш-чараларды уюштуруп тургула

« - »

- Пресс-конференция
- Тегерек стол
- Семинар, конференция

« + »

- «Жандуу» иш-чаралар (бак отургузуу, флешмоб, ишембилик)
- Пресс-тур, экскурсия
- Пресс-ланч (тандалган журналисттер үчүн гана)

